

ВІСНИК

ВИСНИК

THE HERALD

Суспільно-політичний місячник

YEAR XXIX, № 5 (313)
PIK XXIX, Ч. 5 (313)

ТРАВЕНЬ 1975
МАУ 1975

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Ярослав Стецько — У поклоні Дмитрові Донцову	1
Посвячення пам'ятника на могилі д-ра Д. Донцова	3
Володимир Мазур — Великий візіонер, мислитель і подвижник	4
С. Осінський — Україна на світово-політичній шахівниці	6
Окружна Конференція ОУВФ в Рочестері	8
В. Давиденко — Південний В'єтнам за колючим дротом	9
С. Женецький — Москва боїться революції в некомуністичних країнах	12
Аскольд Лозинський — Наша Молодь	14
Волод. Савчак — Москва перетравлює і чекає	17
І. Левадний — Омелян Пугачов	18
Мих. Кушнір — Поворотний анальфабетизм	21
Сторінка ОЖ ОЧСУ	
Наталка Дарлат — Українська мати	23
С. Наумович — Два Дон Жуани	26
В. Я. — Советско-китайська Війна та розпад СРСР	28
Панько Незабудько — „Політична емігрантка”	31

В І С Н И Ю

У ПОКЛОНІ ДМИТРУ ДОНЦОВУ

(Слово Ярослава Стецька на відкритті пам'ятника 13-го квітня 1975 р.)

Здається наче б десятиліття минули від дня, коли Він відійшов від нас. Така велика пустка без нього серед нас. Кажуть, немає незаступимих постатей. Здавалося б, правда, бо нація вічна, але не легко виповнити пустку, яку залишають Великі, бо вони виповнюють вищим змістом національне життя. У них нація віднаходить себе. Донцов належав до тих, що вчили і картали, горіли великою любов'ю до України і великою ненавистю до ворогів нашої Вітчизни.

Здавалося, правди великого Покійника ми засвоїли по береги, можемо жити вже ними, без того, щоб Він пригадував їх нам. Здавалося, але не так сталося. Він знав глибше українську душу, українську велич, але й українську неміч. Як тільки Його не стало — цієї нашої вічної „Кассандри” — а вже повертаються старі гріхи — всесвітянство, пацифізм, спільність політики за т. зв. людські права з окупантом, з антирежимними, а не антиімперіальними речниками. Як ніхто інший перед ним, Він розкрив суттєві первні російські духовости і перестерігав нас перед нашим відвічним ворогом і його хистом до мімікрії і хамелеонства.

Ще лунає з могили голос великого національного мислителя і кличе нас: „російську імперію треба знищити!”, як колись закликав Ціцерон старовинних римлян, остерігаючи перед Картагіною.

Вічні правди ставив Він перед наші очі: ідею України, ідею нації, як найвищий заповіт, як правду правд, ідею власної держави, як ціль боротьби нашої, ідею воюючого християнства, ідею нашого Києва, городу премудрости Божої, як антиподу до Москви, до Кремлю, диявольського варварства. Він висував ідею традиціоналізму, що його у своїй творчості відроджують сучасні Нескорені оборонці України, ідею націоналізму українського, він своїм глибинним

розумом розгадав і розкрив його правди перед нами.

„Відділення від Росії”, „Самостійна Україна!” — кликав до нас Донцов ще перед Першою світовою війною. Він був у деякій мірі осамітнений у той час серед української політичної верстви, але не серед народу!

Небезпеку його ідей пізнав найбільший речник модерного російського варварства й колоніалізму, Ленін, який перестерігав москалів перед Донцовим... Але тоді ще не пізнали свої свого. Тоді він обухом свого вогненного слова і палаючих ідей, своєю вірою безстрашною, догматичною, що не знала сумнівів, бив слабодухів, загривав віруючих, вирощував фанатиків, розкривав облуду й брехню фарисеїв та зрадників власної нації, вдаряв у саму суть вєрога — москалів! Його епохальні твори „Підстави нашої політики” і „Націоналізм” творять нову добу в історії не лише української політичної думки, але також революційно-визвольного руху. Український націоналістичний рух був скріплюваний його ідеями і жертвою національних героїв-членів УВО-ОУН-УПА.

Коли — здавалося — зневіра огорнула націю після програних Визвольних Змагань 1918-21 рр., тоді з'явився Донцов, який скріплював націю в її безперервній боротьбі за державність.

Боротися на чотири фронти проти окупантів України було переважно. Треба було мати велику віру у свою правду, треба було бути одержимим. Найнебезпечніші ті, які не мають жадної віри, нігілісти — остерігав Донцов, — а не ті, що мають свої догми! Коли він виступав з доповідями чи своїм полум'яним писаним словом — за ним ішла молодь, ішли молоді націоналісти. Не завжди розуміли його візію завтрашнього дня, але його віра, експресія, фанатизм, з якою він проповідував свої догми, захоплювали її.

За владу нації на власній землі! Культ збройної власної сили і безкомпромісової боротьби з окупантами, культ героїв, поборювання опортунізму, провансальства, драгомановщини, літеплости, проповідування ідей світлого минулого України, вказування на великі постаті нашої історії чи на приклади великості інших народів або на лицарів абсурду — переконували людей, будили в них хотіння великих чинів.

Донцов перестерігав нас перед вовчими ямами інтернаціоналізму, підкреслюючи, що поневолений народ ніколи не визволяється захопленням ідеєю інтернаціоналізму, що це обманлива ідея окупанта й імперіяліста. Навпаки — він визволиться виключно і єдино ствердженням власної національної ідеї! Теперішні роки політики співіснування підтверджують правильність його вічно незмінного поклику: не довіряйте Москві, не дайте звести себе на манівці інтернаціоналізмом, всесвітянством, псевдогуманністю. Комунізм — це модерна форма російського імперіялізму, ніщо інше. Він чив десятиліттями, що ніколи не можуть бути здійснені природні права людини поневоленої нації, коли вона не розвалить імперії і не діб'ється своєї власної суверенної держави! Без здійснення прав нації, без власної держави — людина можливості здійснення людських прав не має. Тому насамперед держава, насамперед нація — кликав великий Покійник! Не за „землю і волю”, але за владу, волю й землю має йти бій наш. Бо без власної влади на власній землі немає ані волі, ані землі!

Звідси культ влади власної нації так високо стояв в усіх міркуваннях покійного мислителя.

Як фальшиво розуміли люди злої волі його думи про „луччих людей”. Це була категорія не економічного, але духового, етичного порядку, це категорія героїки життя, героїчного національного гуманізму, це був культ тих, що готові були страждати, боротися і гинути за друзі своя, за свою націю. Неофіти перших віків християнства — це були в розумінні Великого Покійника — „луччі люди”. Це було лицарство козацьке, яке йшло братів визволяти, слави добувати, за віру православну і вітчизну, це були крутянські герої, славні холодноярські повстанці, це була прославлена на увесь світ УПА, це сучасні Нескорені України.

Це є характером, героїчною мораллю, вірою своєю, одержимістю „луччі люди” України.

Коли в Україні ідеї Великого Покійника знаходять нових послідовників серед молодшої генерації Нескорених, які зглиблюють ідеї традиціоналізму, єдності національної, патріотичної і християнської ідеї, культ Соборів, культ св. Софії, величних княжих і козацьких традицій, передхристиянської і християнської України, сягають коренів нашої великої спадщини цілком в душі Покійника, коли інтернаціоналізм розкривають як русифікацію, то на чужині починає деяка частина нового покоління розгублюватися, повертаючися до погубних для нашої нації ідей 1917-21 рр. Їх у блискучий спосіб затаврував наш Мислитель.

Сягаймо ж знову і знову до вічного джерела його думок і візій: „Де шукати наших традицій?”, „Від містики до політики”, „Незримі скрижалі Кобзаря”... Криниця невичерпна і вічно здорова джерельна вода наших душ — в горнилі його творчості.

Дехто невтаємничений в тайники душі нації, поверховний, що розгубився у світі релятивізму вищих вартостей, розложеного демолібералізму, занепаду моралі і релігійних вартостей, знецінення патріотичного і національного, насмілюється говорити про неактуальність ідей і вчення Покійника. Які це малі душі?! У час, коли Нескорені твердять, що більше як половина людства йде під прапором націоналізму, ті, що занепали духом, бачать спасення у розложеному лібералізмі чи антинаціональному соціалізмі. Єдиний порятунок світу більше як будь-коли досі — у націоналізмі, який єдиний як ідеологія і програма єдності нації, усіх її прошарків, ідеологія нації як найвищої спільноти на землі, солідарності всіх її членів без визиску одного одним чи державним апаратом — здібний розв'язати складні проблеми буття людини-одиночки і поодиноких соціальних прошарків. Героїчне християнство, що з катакомб України променює по цей бік заслони — буде спільно з визвольним націоналізмом порятунком для всього світу, як це проповідував десятиліття Той, що так недавно, а так давно відійшов від нас.

Учні його зростають кількістю і якістю в Україні, його ідеї охоплюють все ширші кола народу, зокрема молодого покоління.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ Д-РА Д. ДОНЦОВА

У другу річницю з дня смерті ідеолога українського націоналізму д-ра Дмитра Донцова на його могилі біля Української Православної Церкви-пам'ятника відбулося 13 квітня посвячення надгробного пам'ятника. Ця подія стягнула до Бавид Бруку понад тисячу осіб, які прибули сюди, щоб вшанувати пам'ять видатного сина української землі, який упродовж 75 років працював для справи визволення України і утворення незалежної української держави.

Серед присутніх були провідні діячі українського політичного, громадського і культурного життя, зокрема голова Проводу ОУН Ярослав Стецько з дружиною Славою, ветерани і чимало зорганізованої молоді з СУМА. Прибули на імпрезу не тільки з ближчих і дальших міст у ЗСА, а й з Канади, а також представники від українських громад у Великобританії та Західній Німеччині.

Церемонію відкриття і посвячення пам'ятника попередила архиєрейська Служба Божя, яку відправив архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА Владика Марко в асесті голови Консисторії протопресвітера о. А. Селепінши, о. митрата П. Фалька, о. протопресвітера Ф. Шпаченка, о. Ф. Істочина та о. І. Ілляшенка, о. протодиякона В. Поліщука та о. дякона Петляка. На Службі Божій, а також на панахиді співав церковний хор під керівництвом о. Н. Крети. Владика Марко у своїй проповіді вказав на великі заслуги св. п. Д. Донцова для українського народу та на живучість українського націоналізму, ідеологом якого був св. п. д-р Д. Донцов.

Після Служби Божої зформувався похід на чолі з відділом комбатантів, кол. вояків УПА і Першої Дивізії УНА, Відділами СУМА та представниками організацій з прапорами. Похід перейшов на цвинтар до могили св. п. Дмитра Донцова, де Владика Марко в асесті духовенства відправив панахиду за спокій душі св. п. Дмитра Донцова та посвятив пам'ятник на могилі. Співали хор під управою о. Н.

Ніхто не є пророком у своїй країні. Це правда живих, але не конче тих, що залишили нас...

Він — найвизначніший політичний мислитель сучасного українства, українського самостійництва — ідеолог українського націоналізму, що сягнув його традиційних глибин, неперевершений знавець духовности нашого історичного ворога — Росії, стоїть сьогодні перед нами з вічно живими і оновлюючими нашу націю ідеями вчора, сьогодні, завтра і на довгі ще десятиліття! У поклоні Йому цей пам'ятник ставить увесь народ на вічну пам'ять і прославу! Дмитрові Донцову!

Крети та хор Станції 1 УД УНА з Ньюарку під керівництвом О. Головацького та В. Юркевича.

По посвяченні пам'ятника на могилі покладено два вінки — від Проводу ОУН вінки поклали Ярослав Стецько, Вячеслав Давиденко та Лев Футала, а від Світового Українського Визвольного Фронту — Роман Малащук, Степан Галамай то Олег Романишин. Ярослав Стецько та Роман Малащук виголосили над могилою промови.

Після полудня заходами Комітету для посвячення пам'ятника був влаштований поминальний обід з участю біля 300 осіб. Тризну відкрив голова Комітету Лев Футала, який виконував роллю майстра церемонії. Молитву провів о. Н. Крета.

Після обіду промовляли представники Організації Українського Визвольного Фронту, в тому числі Ярослав Вільшенко від Організації Українського Визвольного Фронту в Англії, Теодозій Буйняк від Українського Визвольного Фронту з Канади та Володимир Мазур від Українського Визвольного Фронту в ЗСА. Від Української Гетьманської Організації Америки промовляв Павло Присядинський. Пані Людмила Волянська, познайомила присутніх з поетичною творчістю Дмитра Донцова, прочитавши один з його віршів.

На закінчення тризни голова Комітету Лев Футала відзначив працю над виготовленням пам'ятника мистця Михайла Черешньовського, а також подякував за всебічну допомогу голові Української Православної Церкви в ЗСА Митрополитові Владисі Мстиславові при підготові посвячення пам'ятника та Владисі Маркові за особисту участь у Богослуженні та відкритті і посвяченні пам'ятника. Тризну о. Н. Крета закінчив молитвою, після чого присутні відспівали „Не пора, не пора”.

УДАРНИКИ, СТАХАНОВЦІ, КОМБРИГАДИ I — „НАСТАВНИКИ”

Київська „Рабочая Газета” з 29 березня пише про „новий рух серед молоді, який знайшов гарячий відгук і підтримку в країні”.

Що ж це за рух, що має доповнити собою рух „ударників”, „стахановців”, „комбригад”? Це — „рух наставників”.

„Наставники, — сказав Брежнєв, — це кадрові робітники, наділені високою майстерністю, багатим життєвим досвідом і, як б сказав, талановиті педагоги. Вони з доброю волею, за покликом душі навчають молодь працьовитості, майстерності, виховують її на героїчних традиціях славної робітничої класи. Треба побажати, щоб рух наставників став масовим, охопив усі закутки країни, всі заводи, фабрики, шахти, копальні, новобудови, колгоспи і радгоспи...”

Придуманий в ЦК КПСС новий спосіб підбадьорення молоді, очевидно, має ті самі цілі, що їх

ВЕЛИКИЙ ВІЗІОНЕР, МИСЛИТЕЛЬ І ПОДВИЖНИК

(Слово Володимира Мазура, головного редактора УНП, віце-президента УККА виголошене на тризні від Українського Визвольного Фронту 13-го квітня 1975 р.)

Не легко говорити на тризні про того, хто всім своїм довгим і плідним життям, усією своєю багатогранною працею, всім своїм глибоко філософічним ученням заперечував смерть. Славної пам'яті доктор Дмитро Донцов не мав на увазі фізичної смерті людського індивідуума. Йому йшлося про щось надзвичайно більше й складніше — про життя або смерть народу.

Ще старокитайський філософ Конфуцій учив, що людська сила і мудрість полягає не в тому, щоб ніколи не впасти, а в тому, щоб, упавши, вміти встати, і діяти для продовження розпочатої справи — аж до її завершення. Тим більше, що, як писав доктор Дмитро Донцов у своєму есеї „Демаскування шашелів“, „Тиха, мирна Україна гречкосіїв замінилася в 1917 році в Україну, що горіла вогнем повстань, що не хотіла більше по-рабськи зносити чужинецьке ярмо“...

У тім же есеї він учив: „Людина і спільнота або встановлюють власні закони і аксіоми життя, або падають жертвою чужого фараона,

мав рух ударників, стахановців, численні комбригади, які мусіли показувати приклад робітникам, як треба працювати для „соціалістичної батьківщини“.

На „зустрічі наставників“ „знатний механізатор і герой соціалістичної праці“ Гігалов під бурхливі оплески присутніх заявив, що „перший наставник — це Леонід Брежнєв“.

Як виходить із численних статей в советській пресі, завдання „наставників“ далеко ширші, ніж сказав Брежнєв: вони повинні зміцнювати дисципліну серед молоді, стежити за приватним життям молодих робітників, контролювати їх під кожним оглядом. Це, сказати б, легальні сексоти і наділені владою наганяйли, що мають допомагати профспілкам і партії у щораз більшому визискові „славної робітничої кляси“. Це — підпора „дружинників“, неуніформованих поліцаїв, що повинні тримати молодь в кулаці і інформувати про її настрої „відповідні органи“.

Що ще придумують у Політбюрі, щоб змусити молодь проти її волі працювати за мізерну платню для „соціалістичної батьківщини“?

Який приносить свої власні, тій спільноті чужі, закони. Так все було і так все буде“.

Усе своє свідоме життя пропрацював доктор Донцов для того, щоб українська людина, наша нація жила за своїми власними законами, а не законами, встановленими Москвою чи будь-якою іншою потугою.

Покійний виразно й чітко розмежував людей, які воліли тихо сидіти, обертатися, за словами Тараса Шевченка, в „болото, грязь Москви“, співпрацювати з кожним ворогом, прислужувати кожному „панові“ — від людей, які плакали і плакають у своїх душах святої вогонь любови до рідної нації — і ненависти до її ворогів.

Великий знавець світової історії, різних філософських течій, світової літератури, редактор епохальних видань „Літературно-Наукового Вістника“ та „Вісника“ у Львові, автор блискучих формою і надзвичайно глибоких змістом розвідок на тему наших національних недотягнень, доктор Дмитро Донцов завжди плекав в українській людині дух лицарів хрестоносних походів, дух лицарів з часів козаччини, дух негідності й непокори ворогам.

У статті „Гродова політика“ він стверджував: „Дух мазепинства, який досі блукає по Україні, — ось звідки злітають ті іскри вогню великого на вражливі душі, яких шукає вбити московський Грод. Але запалити той вогонь можна тільки в душах, які в стані запалюватися, в сухих, вогнистих, горючих душах аскетів і героїв, не в мокрих від сліз душах „лакеїв“, „рабів“ і „фарисеїв“, за виразом Шевченка“...

А в іншій праці доктор Дмитро Донцов писав: „... За наших днів були Петлюра, Коновалець, Тютюнник, Міхновський, — а були Винниченко і Тичина, які, як визволителів — славили тиранів Кремлю“...

Думками доктор Дмитро Донцов сягав у тисячоліття української і світової історії. Він учив, що народження і кристалізація нації — це не лише фізичний, а й духовий процес. Нація дається Богом, і з її приходом даються нації всі Божі права на землі. Це нібито напівмістичне трактування, але доктор Донцов знав, що без містики, без палаючої віри, без надхненної любови до своєї нації не буде перемоги, не буде

всенароднього щастя. Він учив, що „Все починається від містики і все кінчається політикою”.

І ось ми присутні на посвяченні пам'ятника людини, яка безмежно глибоко вірила в Бога-Творця усього живого, творця і нашої нескореної України. Ця людина тісно співпрацювала й поділяла думки та дії не лише Симона Петлюри і Євгена Коновальця, а й у новіші часи думки та революційно-державницькі дії ОУН, зокрема Степана Бандери, головного командира УПА генерала Тараса Чупринки-Шухевича.

Спіраючись на міркування Дмитра Донцова, видатний послідовник славної пам'яті провідника ОУН Степана Бандери — Ярослав Стецько, як провідник ОУН, у промові на здвизі СУМ у Великій Британії в 1971 році сказав: „Наш ворог — Москва — не затріомфує! Правда і справедливість — по нашому боці, але самі вони собою не перемагають. Перемагають лише тоді, коли їх носії готові віддати за них життя: Проти надії таки сподіватись, як нас вчить велика візіонерка Леся Українка!” . . .

Великим візіонером, великим мислителем і великим подвижником був доктор Дмитро Донцов, який своїми думками й ідеями сприяв діям ОУН, сприяв виникненню героїчної УПА, виникненню шести- і семидесятників у нескореній Україні, — який був провісником „самвидавників”, який був провісником приходу на кін нової визвольної боротьби України Валентина Мороза!

Ось тому ми посвячуємо пам'ятник цій великій людині України ХХ сторіччя. І ось за цей великий вклад доктора Дмитра Донцова в Українську Визвольну Боротьбу ми або наші наступники будуть ще присутніми на посвяченні пам'ятника докторові Дмитрові Донцову у Пантеоні Національної Слави — у столичному Києві над могутнім Дніпром, який він так любив.

УКРАЇНЦІ СПРИЧИНИЛИСЬ ДО УПАДКУ ШЕЛЕПІНА

У московській „Правді” після довгого звіту про засідання Центрального Комітету КПСС в кінці було надруковане лаконічне повідомлення: „Товариша А. Н. Шелєпіна звільнено з посту члена Політбюро ЦК КПСС на його власне прохання”.

Безперечно, ніхто ні в ССРСР, ні на Заході не повірив у це „на власне прохання”.

Убивця сл. п. Провідника ОУН Степана Бандери, що ствердив Найвищий Суд Західної Німеччини, зробив блискучу кар'єру в партійній ієрархії — від голови комсомолу і голови КГБ до члена Політбюра. В цій найвищій партійній установі він був наймолодшим членом, виявляючи виразні амбіції заступити Брежнєва на його пості генерального секретаря КПСС. Побоюючись цього Брежнєв пересунув його з посту головного чекіста на маловажну позицію голови ВЦСПС — централі советських профспілок, фіктивної установи, що має нібито боронити інтереси трудящих. Проте, Шелєпін не вгавав і займав антибрежнєвські позиції у справах Близького Сходу і відносин з Китаєм, вимагаючи „гарячої лінії” супроти Ізраїлю, замирення з Пекіном і загоєння режиму в ССРСР.

Щоб позбутися конкурента, який у Політбюрі мав своїх прихильників, Брежнєв і його кліка вирішили усунути Шелєпіна з політичної арени, придумавши провокаційний плян: вислати його до Англії як голову советських профспілок на зустріч з представниками англійських тредюніонів. Як твердять советологи, КГБ поінформувало Брежнєва, що емігранти в Англії, передусім члени Українського Визвольного Фронту, підготовлять Шелєпінові цілий ряд „сюрпризів”.

В дні перебування Шелєпіна у Великобританії преса була заповнена інформаціями про пікегування будинку тредюніонів, про те, як потайки перевозили з леговища переляканого Шелєпіна у „безпечне місце”, про те, як „бомбардували” пляшками його авто і як нарешті скоротив він свого візиту в Англії з чотирьох днів до двох і втік від сумнівців з Лондону до Глазго, звідки вилетів з ганьбою до Москви.

А скомпромітованого Шелєпіна в Москві вже чекали вірні Брежнєву члени Політбюра, які протягом години справу розв'язали, і Шелєпін „на власне бажання” зійшов з політичної арени. Його напевно не розстріляють і не ув'язнять, а буде він, як Малєнков, або директором маленької електривні десь у Сибіру, або працюватиме в райкомі партії десь у Казахстані. З колишнього голови КГБ чекісти тепер не спускають очей.

НОВИЙ ВАРІАНТ ІНВАЗІЇ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

У західнонімецькій газеті „Дойчлянд Магазін” появився, очевидно, перехоплений і переданий німецькою розвідкою плян східнонімецького уряду, що мав би підготувати перехід Західної Німеччини на „соціалістичні рейки”.

Згідно з цим пляном численна комуністична агентура в Західній Німеччині має влаштувати по різних містах „фашистські заколоти”, поширювати летючки нацистського змісту, малювати на стінах домів свастику. Коли це „відродження нацизм-

УКРАЇНА НА СВІТОВО-ПОЛІТИЧНИЙ ШАХІВНИЦІ

спільної боротьби, тому не є ефемерним ані конюнктурним, але тривалим чинником української визвольної міжнародної політики;

справедлива, поступова українська політична концепція світового ладу, яка йде у напрямку усунування всіх націй світу, ліквідації національних державно-політичних конструкцій і — троем народів і людей, всякого типу імперій чи їхніх наміток, національних протиперилічного принципу організації світу — визнає український визвольний націоналізм як найбільш справедливий, поступовий лад нашого століття, що йде назустріч творчому розвитку людства;

видвігнення в геологічній і водночас термодерній добі нових ідейних і моральних вартостей Людини й Нації, героїчного національно-гуманізму, примату духового у житті народу і людей, культу Людини, як Божого дара, а не гвинтика, примату національного, спільного над етнічним, солідарності всіх верств нації в лоні нації з усунуванням всякої людини людиною чи людиною тогочасним апаратом, відраження релігійних, етнічних вартостей, захист нового національного, націоналістичного, тобто антикомуністичного і антикалітського соціального ладу в лоні нації — все це здійснюване у живому житті елітній внутрішню диверсію Москви в лоні окремих націй, тобто паралізує новий, мідерний тип ведення війни російських імперіалістів в термодерній добі, отже стає каталізатором міжнародного значення, тобто міжнародної політики;

протиставлення в термодерній добі чотирьох типів всеніщної атомової війни типу війни повстанчої і партизанської, що переходить у конвенціональну й повстанчу війну поневоленародів проти їх поневолювача — російського окупанта, — протиставлення до архаїчного типу до зеніту розвитку модерної воєнної техніки анонімових гомункулів-технократів всенародних визвольних воєн озброєних українських народів — завертає людство до ідеї справедливої оборонної війни в ім'я універсальної здійснення справедливості, прав кожної нації й кожної людини;

Вихідні позиції української міжнародної політики

Україна — це революційна проблема світу, зовнішньополітичному відношенні, з поглядів геополітичного положення, економічного багатства, кількості населення, зокрема революційного динамічного людського потенціалу, ідейно-політичної концепції новорозбудованого міжнародного порядку в геополітичному просторі Європи й Азії і конвенційного у всьому світі, а теж не менше з поглядів етнічно-духових вартостей героїчного національного гуманізму, що в сучасну геологічну епоху відіграє особливе значення у міжнародних взаєминах і поряdkуванні світу майбутнього;

безперервна революційно-визвольна боротьба української нації, яка спирається виключно на власні сили української нації — національний камінь української міжнародної політики;

спільний природний фронт поневолених російським імперіалізмом націй, які мають тож самі визвольні боротьби, що випливають з їхніх власних національних інтересів — згідно з концепцією АБН — має органічні підстави

Далішні події залежатимуть від реакції НАТО: якщо війська Східної Німеччини натраплять на постійний спротив, вони матимуть відступити, а Україну Німеччини заявлять, що досягла своїх цілей в обороняній відраджувальному „неофашизмі“. Коли ж війська Східної Німеччини не натраплять — а це дуже ймовірно — на спротив і Бонн та Україна НАТО розпочнуть переговори з Східнонімецьким урядом про стягнення своїх військ, комуністична агентура з ще більшою інтенсивністю влізатиме „фашистські заворушення“, щоб східнонімецькі війська якнайдовше затрималися на території Східної Німеччини. А відійти вони мають після того, як Бонн піде на цілий ряд політичних поступок, зокрема погодиться на невтралізацію і зменшення своїх збройних сил.

протиставлення комуністичній концепції людинонависницької клясової війни, що є модерною формою російського імперіялізму, солідарності усіх верств кожної нації з усуненням визиску — при видвиженні примату ідеї нації, як єдиної всі соціальні верстви в її лоні, як найвищої духово-етичної і органічної спільноти на землі, в основі якої лежить пошана перед гідністю Людини — суттєвий елемент міжнародної політики в добу модерного типу ведення війни;

протидія поділу світу поміж термоядерними потугами, їх сферами впливу, як архаїчної концепції доби імперій, тим більше, що російська тюрма народів і людей це колос на глиняних ногах, що тримається завдяки теророві і народобивству та політичній і економічній підтримці вільного світу;

в добу ідеологічній і термоядерній, в добу повстанчих і партизанських національно-визвольних воєн властивою суперпотугою завтрішнього світу є **духова сила**, поневолені російським імперіялізмом і комуністичним тоталітаризмом нації й люди;

двополяризацію світу вже ліквідує многополяризація у відношенні посідання атомової зброї, що стає вже власністю також „малих” націй;

націоналістичні принципи у міжнародній політиці означають антиімперіялізм, антишовінізм, антирасизм, респектування права кожної нації на її національно-державну суверенність і права на внутрішнє самовизначення кожної нації щодо її державно- чи суспільно-політичного ладу згідно з її історичними традиціями і вільним волевиявленням;

націоналізм — це символ суверенності кожної нації, імперіялізм — це символ рабства.

Реальні чинники сили, міжнародне тло, суперечні інтереси

Патова ситуація термоядерних потуг, неефективність договору про заборону передавання чи власнопідметного продукування атомової зброї, який мав забезпечити потугам функцію світових жандармів, виявила назадництво і регрес концепції т. зв. рівноваги сил у світі коштом поневолених націй і малих народів. Кожна світова технологічна, термоядерна потуга стає безпомічною у конфронтації з всенароднім пов-

станням уярмлених націй, рішених воювати до загину за свою незалежність і волю. Паралельно з розвитком винищувальної воєнної техніки зростає значення озброєного народу, Нації й Людини, як віршних чинників нинішньої історичної епохи.

Паралельно до зросту технічно-цивілізаційних чинників зростають духові й ідейні вартості, як рушійні сили кожної визвольної, справедливої, оборонної війни.

Україна стоїть у моральному фронті поневолених націй за їх національно-державну незалежність, але її політичний і мілітарний фронт спрямований тепер виключно проти російського імперіялізму й большевизму, проти всіх можливих ворогів Української Суверенної Соборної Держави.

Використовування і поглиблювання конфліктових ситуацій ССРСР з іншими потугами чи силами, не зважаючи на їх державно- чи соціально-політичний лад, у тій свідомості, що ворог нашого ворога не завжди є нашим приятелем, лежить у визвольному інтересі України.

Співпраця України з іншими державами світу узалежнена від постави даної держави до УС-СД і розвалу російської імперії на національні суверенні держави поневолених народів в їх етнографічних кордонах, від респектування суверенності звільнених від російського ярма націй, без жадного втручання в їх внутрішні справи, державно- чи соціально-політичного ладу.

Україна є не периферійною проблемою світової політики, а наріжним каменем, бо з відновленням УССД з коло 60-мільйоновим населенням буде зліквідована тюрма народів на євроазійському просторі, і три суміжні континенти з морями й океанами звільняться від російської агресії та диверсії, що матиме вирішне значення для нового укладу сил на інших континентах і на всій нашій планеті.

Притаманністю російського імперіялізму є необмежене поширення його володіння у світі, тотальне оволодіння всією планетою з накиненим усьому людству російського способу життя від метафізики по колгоспний лад, чого ніколи досі жадна імперія не чинила, обмежуючися економічним і мілітарним домінуванням над поневоленими нею народами, без універсальних загарбницьких цілей.

Спир між російською імперією і Китаєм є спромом поміж двома імперіалізмами, вуальованими ідеологічними моментами. Він нам корисний. Проте, т. зв. спірні території мають своє історичне право на самостійність чи соборність, як окремі національні формації. З'єднані Держави Сибіру, як ідея боротьби народів Сибіру, змобілізує їх для боротьби проти російської імперії і тим полегшить фронт України в Європі проти Росії.

В епоху розпаду імперій проблема визволення поневолених націй у російській тюрмі народів в зовнішньополітичному аспекті не лежить у площині блокування поневолених націй в їхній боротьбі за національне визволення з імперіалістичним напрямком іншої великодержави, яка прагнула б зайняти місце дотеперішнього окупанта. Тактичні цілі цих двох сил можуть у певному періоді сходитися і можуть діяти паралельно, але стратегічні цілі їх протилежні.

У сучасній світово-кризовій ситуації стоять два бігуни один проти одного: Росія і Україна, Москва і Київ, тобто концепція єдиної світової тюрми народів і людей з російським змістом життя й органічного порядку світу — національні суверенні держави всіх народів світу без різниці раси, величини, багатства з притаманними їм внутрішніми суспільними, державними, культурними, церковно-релігійними порядками. У світово-універсальному перекоші виростає Україна до унікальної ідейно-політичної сили, як орієнтир нового справедливого світу.

Від двополяритету через многополяритет до національного принципу організації світу

Як переходову фазу до опанування світу вважає Росія двополяритет суператомових потуг, який уже став анахронізмом. ЗСА намагаються знайти у многополярному світі технологічних і атомових потуг, знехтувавши духову суперпотугу — поневолені нації. У системі п'ятьох центрів (Китай, Японія, Західна Європа) ЗСА займають позицію розграваючої сили, свідомі того, що три з них знаходяться в сусідстві російської тюрми народів, оточуючи її. З цих трьох центрів проникають теж означені ідеї, що підривають російську тюрму народів й людей. ССРС є чи може бути в позиції оточеної сили. Концепція американської політики

систематичного зривання з двополярністю і переходу на многополярність не відповідає російській експансивній політиці, яка в ситуації двополярности кожне передпілля ЗСА намагається перетворити на орбіту своєї гегемонії. Сконфронтвана з многополярністю, що не є твором американської політики, але життєвим процесом розвитку, російська загарбницька політика здійснює плян безпосередньої контролі найближчої їй територіяльно силової потуги, через колективні системи т. зв. безпеки й кооперації в Європі чи Азії. ЗСА натомість пробувають передавати відповідальність за співоборону новим центрам сили.

(Далі буде)

ОКРУЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ ОУВФ В РОЧЕСТЕРІ

В днях 21-22 березня ц. р. в „Українським Домі” при Кліффорд Евеню відбулась окружна конференція ОУВФ.

Зіхались представники ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, ТУСМУ з Сиракюз, Воффало, Ютики, Оборну, Коговсу і Рочестеру. Всіх учасників було 52. Від головних управ були: проф. І. Вовчук, д-р М. Кушнір, ред. І. Вілінський — голова ООЧСУ, мгр Ульяна Целевич — голова ОЖ ОЧСУ, мгр Я. Шмігель — голова СУМА і студ. Аскольд Лозинський — ТУСМ.

Конференцію відкрив, привітавши її учасників, голова Відділу ООЧСУ в Рочестері Володимир Гулкевич. Проводив конференцію ред. І. Вілінський, який на вступі визначив ціль конференції, а саме — скріпити єдність у Фронті, його поставу внутрі і назовні, поглибити ідейний зміст праці, посилити розвиток суспільно-політичного думання членства, культурного процесу в громаді.

Проф. І. Вовчук зреферував завдання ОУВФ в нинішньому світовому укладі, дав образ сьогоденної ситуації в завойованій Москвою Україні та сучасного „балянсу сил” у міжнародній політиці, дав аналіз стану ОУВФ і вказав на завдання у відзначуванні 200-ліття Америки, 25-ліття смерті сл. п. Ген. Тараса Чупринки-Шухевича, Міжнародного Року Жінки, у вихованні молоді СУМА, у підтримці діяльності ТУСМ.

У святкуванні 200-ліття Америки ми як її громадяни маємо ставити свої вимоги, показати здобутки нашої культури і мистецтва.

У відзначенні 25-ліття смерті ген. Тараса Чупринки треба розглядати під кутом світоглядно-політичним ту добу, в якій він жив і діяв.

Міжнародній Рік Жінки нам треба відзначити документально, представляючи її положення в Україні. У розв'язуванні проблеми зросту членства ОУВФ мусимо пам'ятати, що як не будемо посилювати культурно-освітньої дії, не буде того зросту.

В. Давиденко

ПІВДЕННИЙ В'ЄТНАМ ЗА КОЛЮЧИМ ДРОТОМ

Годі припускати, що „чудодій” Кіссінджер вірив, що Ганой, після безконечних мирових переговорів у Парижі, справді додержуватиме підписаного там договору. Занадто багато разів ламали комуністи договори, щоб можна було і цим разом їм повірити. Очевидно, цей договір для Вашингтону потрібний був лише для того, щоб після підписання „почесного миру” стягнути американські війська з Індо-Китаю, а далі дати вирішувати Сайгонові самому свою власну, наперед визначену, долю.

Комуністична пропаганда, як завжди, коли комуністи ламають підписані ними угоди, обвинувачує Сайгон, що це він порушив мировий

договір — і почали задовго перед тим підготовлений наступ. Наслідки його можна було з певністю передбачати. Не зважаючи на залепнювання оптимістів, що переформована й перевишколена американцями армія Південного В'єтнаму зможе з успіхом протиставитися північно-в'єтнамським дивізіям і В'єтконгові, поразки цієї армії були катастрофічні. Відступ обернувся на безладну втечу, під час якої комуністам залишено доставленої із ЗСА амуніції і зброї на 3-5 мільярдів доларів. Сотні тисяч утікачів виповнили всі шляхи і стежки, дезорганізуючи і так уже здеморалізовані військові частини.

Це був страшний образ, що разючо нагадував останні дні підтримуваної альянтами армії Денікіна і Врангеля в Новоросійську і Криму в 1919-1920 роках: переповнені дезертирами літаки, з яких вояки викидають жінок і дітей, захарашені втікачами баржі, на яких з голоду вмирають діти. Ні, евакуація врангелівської армії, при всьому панічному настрої переможених, все таки відбувалась в якомусь бодай позірному порядку.

Мгр Уляна Целевич говорила про завдання жінок у вихованні молоді, про проблему виховниць також про відзначення Міжнародного Року Жінки.

Голова СУМА Я. Шмігель на вступі сказав, що головним джерелом, з якого треба черпати наші завдання, це Звернення Воюючої України. У вихованні молоді батьки грають основну роллю своєю поведінкою. Треба також мати на увазі духово-шкідливий вплив американського здеморалізованого оточення.

Голова ТУСМ Аскольд Лозинський говорив, що вигоди американського життя і асиміляція — це головна причина нашого ідейно-духового занепаду. Цьому треба протидіяти плеканням у нас одержимости.

Докладний плян культурно-освітньої праці в ООЧСУ подав д-р М. Кушнір. Він вказував на потребу духового відродження, на konieczність піднесення інтелектуального рівня членства, на протиставлення наших ідей-концепцій тому світові, в якому живемо. Найбільше нам потрібні приклади людей сильних характерів — одержимих.

Після запитів і дискусії, якою керував ред. І. Білинський, він дав підсумок конференції.

Крім спільної конференції ОУВФ відбулась окрема конференція представників кожної організації Фронту.

Увечері 21-го березня проф. І. Вовчук виголосив для громадянства Рочестеру доповіді на тему „Україна в нинішньому світовому укладі”, яка викликала велике зацікавлення у присутніх.

На закінчення ред. І. Білинський висловив подяку голові Відділу ООЧСУ в Рочестері В. Гулкевичеві і всім членам, що причинилися до проведення конференції на високому рівні.

В. Будзак

Після того, як північно-в'єтнамські дивізії і В'єтконг відтягли від решти країни Дананг, одно з найбільших міст Південного В'єтнаму, там залишилися 200.000 „американських запроданців” і „коляборантів”, приречених на арешти, тортури, розстріл, „народні суди” з прилюдним відтинанням голів.

І досі залишається загадкою раптове рішення президента Тхісу залишити без бою Центральну Високорівню. Чи це був жест розпачу, упертості чи вияв безумства? Це рішення прийняв він після короткої консультації з двома своїми найближчими радниками, не попередивши про це навіть командувачів розташованих там військових з'єднань, не кажучи вже про американців. А пояснив це рішення він бажанням „скоротити фронт”, щоб, мовляв, з більшим успіхом ставити опір ворогові. Скільки разів повторювали ці слова „скорочення фронту” під час останньої війни совети й німці, коли змушені були втікати!

Камбоджа вже в руках комуністів. Членів її

уряду вішають на шибеницях. Південний В'єтнам, коли пишуться ці рядки, доживає свої останні дні: передові роз'їзди В'єтконгу вже зближаються до передмість Сайгону. Тхієу зрезигнував з посту президента. З масами втікачів просякають у ще не зайняті терени тисячі партизанів, готові бити південно'єтнамських вояків із запілля.

В плянах комуністів після упадку Південного В'єтнаму опанування Ляосу, Тайленду, а далі Філіппін, Індонезії. Червоні хвилі готові в недалекому майбутньому залляти всю Південну Азію. При всій взаємній ворожнечі Москва і Пекін ідуть до одної цілі, бо це була фактично війна не Південного В'єтнаму, а війна Америки проти Китаю і ССРСР.

Майбутні історики з подивом читатимуть історію цієї війни, в якій Америка ставила собі за мету „перемогти без перемоги”, в якій американському воякові „зав'язували ліву руку за спину”, щоб не бився на повну силу, коли заборонено було бомбардувати порт постачання зброї і амуніції ворожим силам — Гайфон. Америка витратила на ту війну 150 мільярдів доларів і залишила в джунглях і на рижових полях В'єтнаму 56.000 своїх синів. Усі ці жертви пішли на марне.

Живим докором має стояти тепер в очах американських фахівців, які опрацьовували стратегію тієї війни, тінь МекАртура і його плян боротьби в Кореї, за який цього визначного полководця президент Труман усунув з посту командувача американської армії в тій країні. Внаслідок цього Корея залишилась поділеною на дві частини, з яких одна, комуністична, готова кожної хвилини розпалити нову війну.

Якби американський уряд зреалізував у В'єтнамі стратегічний плян МекАртура, напевно ця „брудна війна”, чи евфемічною мовою названа „поліційна акція”, не тривала б і трьох місяців, бо досить було вислати до Північного В'єтнаму 10-15 механізованих дивізій та 1500 бомбардувальників — і слабо озброєний Ганюй скапітулював би. Але страх, що в ту війну втрутиться Китай, стримав американський уряд, дармащо цей велетень переходив тоді „пролетарську культурну революцію”, яка цілковито спаралізувала його військову спроможність. Напевно не виступила б і Москва, підготовляю-

чи інвазію в Чехо-Словаччині „братських соціалістичних країн”.

Так думали досвідчені американські військовики, але інакшої думки були цивільні особи, що керували „поліційною акцією” у В'єтнамі.

Відмову Конгресу підтримувати дальшу боротьбу південних в'єтнамців за свою незалежність бодай матеріальними засобами дехто з військових експертів називає капітуляцією Америки, після якої цей ще недавній „охоронець миру” в усьому світі має відійти з Азії. Очевидно, головною причиною цієї відмови були антивоєнні настрої американців, особливо молоді, яка бурхливо їх виявляла на вулицях великих міст, часом демонструючи навіть під прапорами В'єтконгу. В Конгресі „голуби” вразно перемогли „яструбів”, і тепер в обличчя подій в Португалії, яка стоїть на грані комуністичного перевороту, в конфронтації з країнами „третього світу”, які розпалюють ненависть до Америки і в Об'єднаних Націях вже відіграють вирішальну роллю, Америка готова стати на позиції „ізоляціонізму”.

У країнах Західної Європи тим часом чимраз більше слабшає воля до спротиву. „Детант”, в якій жадний розумний політик не вірить, є для країн Заходу тим „побажаним”, в який безпідставно хоче вірити пересічний європеець. Економічна рецесія ще в більшій мірі сприяє зростанню цих облудних надій. А про облудність їх чи не найкраще свідчать події в В'єтнамі, де проповідуване Пекіном і Москвою „відпущення” забрало на той світ сотні тисяч людей, зруйнувало його економіку і завдало незчисленної шкоди населенню.

Поразка Південного В'єтнаму і Камбоджі гостро підірвала віру не тільки азійських, а й європейських народів в Америку як борця за справедливість і свободу для всіх. Гарантіям безпеки, що їх так щедро роздавала Америка zagrożеним комунізмом народам, уже мало хто вірить. Ще свіже в пам'яті людей здушення революції в Угорщині, коли американський уряд не ворухнув пальцем, щоб допомогти повстанцям. І що після цього далекий, „дикий” В'єтнам з народом, який „не гідний” справжньої демократії! Може й справді — думає не один американець — комунізм для нього кращий.

В ньюйоркському „Дейлі Ньюз” якийсь Перрі

МекГован, що до його політичних поглядів не може бути сумнівів, пише: „Інвазія” (в знаках наведення!) в Південній В'єтнамі є лише намаганням звільнити його від американського імперіялізму. Америка поповнює злочин супроти людяности в Індо-Китаї і лише перемога В'єтконгу принесе тій країні мир”.

Другий читач цієї поширеної газети, Джо-зеф Різзо, пише: „Немає жадного резону, чому Америка мусить давати гроші і зброю для Південного В'єтнаму, коли його вояки не хочуть битися за свою власну свободу”.

Третій читач, Алберт Гарас, запитує: „А де Об'єднані Нації? Що думають там про поневолені країни? Америка завжди втягується у війну, бо ми не можемо ігнорувати несправедливости так, як Об'єднані Нації ігнорують принципи своєї власної хартії”.

І нарешті четвертий голос у голосному хорі американців в зв'язку в В'єтнамі: „Пам'ятайте, коли наша країна репрезентувала свободу? Коли гноблені народи покладали на нас свої надії? Я пропоную Конгресові, заощадивши гроші на допомозі Південному В'єтнамові, купити оксамитовий саван, щоб завинути в ньому Статую Свободи”.

І проте, крізь чорні хмари, що облягають світ, щораз частіше осявають землю ясні зірничі — провісники змін на краще. Ідеї націоналізму, що його використовували також північно-в'єтнамські комуністи, щоб осягнути перемогу, ширяться по всіх країнах. Зрештою в значній своїй частині не за комунізм билися партизани В'єтконгу, а за об'єднання В'єтнаму, що десятиліттями спливає кров'ю. І десятиліттями не міг устатуватися сайгонський уряд, в якому панували непокотизм, корупція і ігнорувалось соціальні та національні проблеми.

Після опортуністичної зовнішньої політики Брандта в Західній Німеччині одною з найпопулярніших постатей в тій країні, що займає ключове становище в обороні Західної Європи, стає Штраус. Еспанія стає на шлях соціальних реформ, що забезпечує її проти комуністичного заливу. Націоналістичні настрої ширяться у Франції, Бельгії, скандинавських країнах. Християнський і націоналістичний рух шириться в Америці, де Брежнєва сприймають радше як карикатурну фігуру, і радикальна молодь воліє Мао і Че Гевару. Внутрішні події

в СРСР, зокрема раптовний зріст націоналістичних настроїв серед молоді, стримують Москву від небезпечних тепер для неї зовнішньополітичних афер, і вона, підтримуючи матеріяльно португальських комуністів, не хоче, щоб там запанував комуністичний режим, як не хоче цього і в Ізраїлі. Чорною примарою в очах кремлівських верховод стоїть приклад Індонезії, де протягом кількох днів вирізали „трудящі маси” сотні тисяч комуністів. Москва діє підступно і обережно, щоб не зірвати політики „детанту”, який обіцяє їй величезні матеріяльні користі.

Ну, а як же Південний В'єтнам? Ця країна тепер у концентраційному таборі.

РІЧНІ ЗБОРИ 35-го ВІДДІЛУ ООЧСУ В АСТОРІЇ

У домівці СУМА в Асторії 6 квітня ц. р. відбулися Річні Загальні Збори 35-го Відділу ООЧСУ, які відкрив уступаючий голова д-р Вол. Несторчук. Зборами провадила Президія в складі: д-р Волод. Савчак — голова, Петро Бурик — секретар й почесні члени — Марія Несторчук, голова Відділу ОЖ ОЧСУ в Асторії, та Осип Галатин, голова Осередку СУМА ім. Мих. Сороки. Після відчитання й прийняття минулорічного протоколу, присутні вислухали звіти секретаря Петра Бурика, касира Теодора Байка, господаря Вас. Ковалю, бібліотекаря Вас. Якимова та голови д-ра Вол. Несторчука, який склав звіт про проведену Відділом працю. За Контрольну Комісію в складі голови Василя Наума, секретаря д-ра Ол. Соколишина та Василя Ковалю, члена, після слова Вас. Наума, протокол відчитав д-р Ол. Соколишин, пропонуючи уділити абсолюторію уступаючій Управі.

Після речевої дискусії уступаючій Управі уділено абсолюторію. Від ГУ ООЧСУ, Комітету Об'єднаних Організацій Нью Йорку — Відділу УККА та від Асторійського Комітету Поневоленних Націй привітав присутніх д-р Ол. Соколишин. Від ГУ ОЖ ОЧСУ та Відділу ОЖ ОЧСУ в Асторії привіт склала п-ні Марія Несторчук, від Осередку СУМА — Осип Галатин, а від Української Народньої Помочі, 53-го Відділу — Мирослав Сентий.

Номінаційна комісія в складі д-р Ол. Соколишина — голови, Василя Наума й Василя Ковалю, членів, запропонувала такий склад Управи на 1975/76 рік: голова — Іван Вітюк, заступник — Ярослав Воловодюк, секретар — Петро Бурик, касир — Теодор Байко, культурно-освітній референт — д-р Ол. Соколишин, організ. реф. — Василь Наум, господар — Василь Коваль, бібліотекар — Василь Якимів та пресо-інформац. реф. — Іван Дзядів. На вільних членів запропоновано: Павла Галатина, Степ. Ковалівського, Осипа Ковалю, Теодора Кос-

Степан Женецький

КРЕМЛЬ БОЇТЬСЯ РЕВОЛЮЦІЇ В НЕКОМУНІСТИЧНИХ ДЕРЖАВАХ

Західні політичні коментатори повідомляють, що у зв'язку з економічною кризою на Заході комуністичні проводирі в не-комуністичних країнах почали готуватися до революції та встановлення там комуністичного ладу. Та як воно не дивно звучить, пишуть ті коментатори, Кремль замість піддержувати такі революційні намагання західних комуністичних ватажків, наказує їм не використовувати сучасної „кризи капіталізму” і не починати революцій. Кремлівські головачі перестерігають екстремістів у комуністичних рядах від усяких „авантюрних” акцій. Ті, твердять комуністичні проводирі в Кремлі, які думають, що тепер надійшла пора „негайно запалити революційну енергію серед робітничої маси” — помиляються.

Про те, що Кремль не бажає сучасну економічну кризу на Заході використовувати для революцій та встановлення там комуністичних порядків, світ довідується із мало відомого місячника, що появляється в Москві п. н. „Робітнича кляса і сучасний світ”. Журнал цей займається вивченням революційної ситуації в світі і віддзеркалює погляди московських комуністичних проводирів.

Цікаво, що ще недавно кремлівські головачі твердили, що сучасна „криза капіталізму” дає їм такі великі можливості для започаткування революцій, яких досі не бувало. Одначе, тепер Кремль промовчує про можливості революцій на Заході.

Ще наприкінці минулого року Борис Поно-

трибу та Антона Мулика; до Контрольної комісії: д-ра Вол. Нестерчука, д-ра Вол. Савчака, Івана Луцика, Осипа Галатина та Мирослава Сєнтого. Пропозицію прийнято одногосно.

Після слова новообраного голови Ів. Вітюка, д-р Ол. Соколович запропонував вислати привіт Верховному Архiepіскопові Кардиналові Сліпому та вимогу до советського посла у Вашингтоні звільнити безправно засуджених в Україні борців за її волю. Також порушено справи Конвенції Американських Приятелів АБН, виїзду на посвячення пам'ятника на могилі Д. Донцова, справу Свяченого, Загальних Зборів Осередку СУМА в Асторії й ін.

Збори закінчено відспіванням „Не пора, не пора”.

Д-р Ол. Соколович,
культ.-освітній референт

марьов, член Політбюра КПСС, заявляв, що економічна криза на Заході дійшла до такого пункту, у якому деякі ланки капіталістичної системи можуть тріснути в кожний момент і відкрити шлях для радикальних змін. Для того є кінцевим, казав він, вдержувати революційну готовість, бо це — важлива передумова для використання існуючих можливостей.

Але тепер Пономарьов змінив тон і висловлює побоювання, що криза капіталізму може спричинити прихід до влади в не-комуністичних країнах фашистів, передусім таке може статися в Зах. Європі. А щоб до цього не допустити, радить Пономарьов, треба творити союзи лівих партій, як це робили комуністи й соціалісти — до речі, не дуже успішно — у Франції. Вище згадуваний советський журнал перестерігає, що „політична дозрілість” робітничої кляси та ступінь її організованості все ще низькі, щоб можна було цілковито використати нагоду, спричинену кризою капіталізму.

Що такі різниці поглядів постали серед кремлівських головачів відносно економічної кризи на Заході свідчить серія промов, виголошених кремлівськими ватажками.

Леонід Брежнєв пов'язує сучасну кризу капіталізму із прискішеними у зброєнні перегонами, які, на його думку, ведуть до „реальної або потенціальної загрози для світового миру”. Це хоч різкий погляд, але дуже поміркований в порівнянні з поглядом іншого члена Політбюра, М. Суслєва, якого зачисляють до кремлівських „яструбів”. Суслєв, уживаючи формули Маркса, твердить, що західні „реакціонери” будуть шукати виходу з сучасної кризи в „міжнародних авантюрах”, отже у війні. Л. Брежнєв висловлює думку, що небезпека війни не загрожує, бо Советський Союз під сучасну пору, мовляв, настільки сильний, що може перешкодити її вибухові. А це значить, що Суслєв уважає, що загроза війни є більшою, ніж це думає Брежнєв.

Одною з головних проблем, яка найбільше турбує кремлівських верховодів, це вплив „кризи капіталізму” на перегони у зброєнні. Дехто із кремлівських „яструбів” твердить, що Захід

буде ще більше витрачати грошей на зброєння, не зважаючи на економічну кризу, і тому вони домагаються, щоб також і ССРСР більше витрачав на зброєння.

З другого боку советські „голуби” доказують, що економічна криза на Заході постала в основному внаслідок величезних витрат на зброєння. Вони обстоюють думку, що ССРСР повинен доказати Заходові, що такі витрати цілком непотрібні. Советські „голуби” вірять, що Захід, з огляду на економічну кризу, може бути тепер більше схильним до обмеження зброєння, як це було на вершинних переговорах між през. Фордом і Брежнєвим у Владивостоці в 1974 році.

Західні політичні коментатори твердять, що коли Кремль виявить повздержливість у зброєнні, пригашуючи „резолуційний запал лівих аванюристів”, то це знак, що в Москві перемогли „голуби”, тобто помірковані, і що комуністичних революцій в не-комуністичних країнах не буде.

На нашу думку, кремлівські ватажки не бажають використовувати сучасної економічної кризи на Заході для роздування комуністичних революцій у не-комуністичних країнах тому, що самі бояться тих революцій. Вони свідомі того, як про це згадує, зрештою, член Політбюра Пономарьов, що комуністичні революції на Заході можуть перетворитися на національні революції (кремлівські ватажки називають їх „фашистськими”), які перекинуть своє полум'я до московської червоної імперії і там спричинять національні революції. А це могло б стати початком кінця не тільки комуністичного ладу в ССРСР, але й кінемом самої московської червоної імперії, на згарищах якої постали б незалежні держави поневоленних Московою народів.

І саме з тієї причини кремлівські ватажки пригашують революційний запал західних комуністів, який самі роздмухували.

ЧЕРГОВИЙ БАМ

Політика переміщення населення Советського Союзу, щоб створити „єдиний советський народ”, прибирає різноманітних форм — передусім виселювання з національних республік, зокрема України, молоді до прибалтійських країн і Казахстану, де новоприбулі елементи, втрачаючи своє національне

обличчя, об'єктивно стають носіями русифікації, бо відриваються від рідного коріння і не мають своїх шкіл та преси. Очевидно, в цій політиці криється і хитро замаскований плян викликати в автохтонів почуття ненависти до українців, як до „москалів”.

У грандіозному пляні „освоєння” північно-східного Сибіру велику роль призначено також молоді не-російської національності, яка будує там нові промислові міста з мішаним населенням і півною російською мовою. Одним із таких „зразкових” міст є Комсомольськ над Амуром. Зі спогадів Радигіна, що провів як політв'язень кілька років у сибірських таборах, а також працював на сході у торговельній флотії, довідуємося, що на сильне обмосковлення переселених у ті краї українців прибирає таких форм, що вони, щоб не відрізнитися від москалів, бояться говорити рідною мовою навіть удома в присутності своїх дітей.

Останнім часом советська преса ясніє статтями й репортажами про будівництво так званого БАМ-у — Байкало-Амурської залізничної магістралі, довжиною 3,200 кілометрів, що має передусім стратегічне значення з огляду на безпеку війни з Китаєм.

Друковані українською мовою советські газети пишуть про численні ешелони з тисячами української молоді, що їде будувати цю залізницю. Очевидно, всі ті статті сповнені заялжених, брехливих фраз про „героїчний дух”, „ентузіастичний порив” і інші утертих пропагандивних трафаретів, за якими криється трагедія молодих людей, киданих у райони вічної мерзлоти, в тасжну глушину, назавжди відірваних від батьківщини, бо ж напевно після побудови БАМ-у мусітимуть залишитися вони там, щоб обслуговувати цю магістралу.

Про те, що ніякого ентузіазму не виявляє українська молодь, змушена їхати на край світу, свідчить надрукований у київській „Правді України” з 2 лютого ц. р. заклик до „молодих друзів” „героя соціалістичної праці” В. Комара під назвою „Я — твоє, батьку, продовження”. Що ж пише цей Комар, голова Канівського районного совету, який сам не збирається їхати на Сибір?

„Ти, мабуть, чув, — пише цей наганяйло, — звертаючись до уявного молодого українця, що мусить покидати Україну, — як злісно гавкають наші вороги про те, нібито нинішня радянська молодь — нерівня своїм батькам, що вона, мовляв, утратила почуття революційности. Ох, як їм хочеться видати бажане за дійсне! Та хіба ж це не ми, діти ветеранів Великої вітчизняної війни, штурмували цілину і тепер будемо БАМ?! Хіба не ми будували нові копальні, гідроелектривні на Волзі, на Анкарі, на Снісеї?”

Шаманськими заклинаннями Комар і тисячі подібних йому платних агітаторів ентузіазму серед молоді в будові советських пірамід напевно не викличуть. „Не той тепер Миргород, Ворскла річка не та”, — як писав колись Тичина: сучасна молода підсоветська людина комуністичних шаманів не

В ПОРЯДКУ ОБГОВОРЕННЯ

Аскольд Лозинський

НАША МОЛОДЬ

Валентин Мороз в есеї „Серед снігів” написав:

„Українське відродження потребує людей нової якості, аристократів духа. Ми звикли поплебейському реготати над словом „шляхта” і забули, що від нього походить також „шляхетність”. Найбільше лихо України в тому, що постійні лихоліття зробили з нас націю плебеїв. А будівничі, елітарні якості може мати тільки аристократ...”

В системі Українського Визвольного Фронту існують організації: ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, ПАБНА, Організація Колишніх Вояків УПА, Організація Колишніх Українських Політичних В'язнів, ТУСМ. Коли аналізуємо перспективи майбутності нашого Фронту, треба брати під увагу, що Організація Колишніх Вояків УПА та Організація Колишніх Українських Політичних В'язнів не мають виглядів на приплив нових членів. Тому майбутність нашого Фронту, а через нього, здається, і майбут-

слухає. В умовинах антинародного режиму вона або стає циніком-нігілістом, або виповнює свою внутрішню порожнечу національною свідомістю, доказом чого є ті, що поневіряються по мордовських „душогубках”, або ігнорують правди в релігії.

Недавно на Захід дісталася „Заява християнської молоді Білоруси”. В тій „Заяві” читаємо про жорстоку розправу над вірними, що зібралися були в лісі для спільної молитви. Під час цієї розправи капітан міліції Пётр Лук'янов прострілив з пістолі груди 17-літнього юнака Лойка. „Може хтось сподіватиметься, — сказано в „Заяві”, — що куля пошкодить любови до Бога, прошиє нашу стійкість? Даремні такі надії. Любов не ушкоджено, стійкість подвоїлась. Ми з радістю говоримо: „Вони не перемогли!”

Розправи царської жандармерії над молодими революціонерами, над баптистами, над усіма „законнонепослушними” — дитячі іграшки в порівнянні з тим поліційним розгулом, що шаліє тепер у советських „національних суверенних республіках”. І ніяким Комарам уже не пощастить повести молодь за тіннями нагороджених сталінськими орденами „ветеранами”, що в 30-их роках молилися Сталінові, а потім поскладали свої кістки по концтаборах з „биркою”, почепленою до ноги.

ність нашої діаспори лежить в п'ятьох організаціях.

Асиміляційний процес увесь час підсилюється і забирає від нас найкращі сили в більшій мірі, як будь-який інший фактор, включно зі смертю. Чимало українців відходять від своєї нації. Колись, у 1900 році Микола Міхновський в „Самостійній Україні” писав про українську інтелігенцію в XVI, XVII, XVIII і XIX віках: „Чи можемо зрівняти війну, пошесть навіть із отсим масовим відступництвом інтелігенції? І війна і пошесть — вони косять без розбору і вчених і темних, бідних і богатих, відступництво забрало цвіт нації — найкультурнішу її верству”.

Треба з жалем ствердити, що наші організації, замість підсилюватися, занепадають. Доплив нових студентів і молодих професіоналістів не може дорівняти великій втраті старшого членства внаслідок смерти чи „відпливу в добробут”. Також малий доплив молоді в ряди СУМА не може дорівняти відходів дружинників з тієї організації. Причини цього різні. Члени ООЧСУ — це люди, які приїхали з Рідних Земель, це люди, які в основному є патріотами тому, що народилися на Україні, вирости там і тому багато чутливіші до всього українського, як їхні діти, що народились і вирости на чужині. Сумівці здебільша діти, що їх батьки вписали в ряди СУМА. Але нова генерація, молоді люди, які доходять 18-го року життя, опинилася в іншому стані. Впливи американської школи, втрата батьківського унапрявлення, як також незнання країни своїх батьків спричинюють їхній відхід від українського зорганізованого життя. На цім втрачає СУМА, втрачає ТУСМ, втрачають ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ, бо ці студенти та студентки повинні бути молодими кадрами цих організацій. СУМА втрачає подвійно, бо ці молоді люди дуже часто женяться з чужинками чи виходять заміж за чужинців і цілковито асимілюються в американському середовищі. Або коли навіть одружуються між собою, то не відчувають потреби ук-

раїнського виховання своїх дітей і тому не вписують своїх дітей до СУМА. Легко зрозуміти, що таким чином асиміляційний процес відбувається дуже гостро на українській спільноті вже в короткому часі.

Завдання ТУСМ-у — ідеологічна аналіза розвитку української політичної думки. ТУСМ це організація, яка повинна включати в себе не все українське студентство, а лише його еліту, провідну верству. Але треба ствердити, що в сучасну пору навіть „одержимість” одиниць не свідчить про існування якісь ідеологічної еліти серед нашого студентства. Коли взяти під увагу відсотково, яка частина українських студентів в діаспорі дійсно цікавиться українською політичною проблематикою, то аж страх огортає. Навіть дійсні члени ТУСМ-у до великої міри обмежені під політичним оглядом. Найголовніша причина цього — вигоди американського життя, які в багатьох випадках запанували над нашими ідеалістичними пориваннями. Тому політично-обмежені студенти легко підпадають під впливи лівизни, яку пропагують американські професори. Ще гірше з тими, які зовсім не цікавляться українськими справами. Як писав колись Шевченко:

*Тяжко впасти у кайдани, умирать в неволі,
А ще гірше спати, спати і спати на волі.
І заснути на вік віки, і сліду не кинуть...*

Часто ми задовольняємося, коли наша молодь цікавиться українською культурою, українським мистецтвом, навіть належить до сумівської спортової дружини. В молодому віці такі зацікавлення дуже важливі, бо вони повинні зробити молоду людину більш сприйнятливою до політичної праці після ідеологічного вишколу. Але чомусь ті самі молоді люди, доходючи до 18-го, а то й 25-го року життя, цікавляться лише спортом або мистецтвом і з часом таке зацікавлення зовсім вигасає. Часто говоримо, що потрібно нам забав, щоб наша молодь могла сходитися та знайомитися, і таким чином ми стримаємо хвилю мішаних подруж. Але зацікавлення виключно розваговими імпрезами чи виключно спортом, як сказано, короткотривале. Для стримання асиміляційного процесу та виконання наших політичних завдань копанний м'яч нам не допоможе. Нам потрібно по-

літично-зрілих людей, які „одержимо” ставитимуться до української справи.

Тому СУМА повинна вживати всіх заходів, щоб виховувати молодь в ідеологічно-політичному напрямі. Слід зазначити, що ідеологічно-політичне виховання не включає лише позитивних характеристик нашої новітньої історії. Адже коли молодь знає лише про Шевченка, Міхновського, Донцова, Петлюру, Коновальця, Бандеру, Шухевича, а зовсім не ознайомлена з такими постатями, як Драгоманов, Хвильовий, Скрипник чи навіть Махно і в студентському віці чи навіть пізніше вперше довідується щось про тих менш позитивних чи навіть деструктивних одиниць, вона може легко підпасти під їх впливи, не знаючи дійсних настанов цих людей. Наприклад, розчарування Хвильового комунізмом та його самогубство з причини, що йому не вдалося сполучити чи зреалізувати свої національні почування з його комуністичними переконаннями.

В нашому Фронті СУМА мусить підготовляти нові кадри для ТУСМ'у. Але, як уже згадано, ТУСМ виховує студентів в їхніх найважливіших та найтрудніших періодах життя. Тому, коли ТУСМ-ові не вдається це діло, потерпить ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ і на довшу мету СУМ. Члени ООЧСУ мають допомагати ТУСМ'ові в освідомленні студентів. Ця допомога повинна мати різні форми, а саме ООЧСУ мусить ширше розгортати зовнішню політичну акцію і включати якнайбільше молодих до цієї акції, бо зовнішня ділянка — це т. зв. „форте” студентства, яке добре володіє американською мовою і більше ознайомлене з американською системою. На жаль, деякі члени ООЧСУ навіть висловлюють ресантименти проти зовнішньої діяльності ОЖ ОЧСУ, мовляв це „бабська робота”, бож що вони можуть досягнути? Створення ОЖ ОЧСУ, мовляв, зліквідувало наші материнські гуртки при СУМА і, замість допомагати у вихованні молоді, жінки політикують. Дивні думки цих

СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ

НА

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”

раїнської спільноти на чужині. СУМА починає вже розуміти велику потребу політично-ідеологічного виховання молоді. Врештє, що наші старші друзі з ООЧСУ розуміють, що вони не вічні, що потребують доросту з ЛУСМ'у та друзинників СУМА.

Український Визвольний фронт повинен знайти ключ до брами, за якою знаходиться. Чи радше ховається наша молодь. Від кожної національно зрілої, закріпленої молоді людина ціла українська нація стває сильнішою. Нація черпає своєю міць від своєї молоді. „Яка молодь, така і нація“. У листі до свого сина п. н. „Гостинець“ Валентин Мороз пише:

„Ти розгорнув мені крила, а крила то непокій. І вже ніколи не гамувався трикота: з чим прийдуть? Так я викував дужкість, бо є ти“. Але чи можемо ми сказати, що викували дужкість у нашій молоді? Дати пише Мороз:

„Ти вже підеш, а я щось візьму від тебе — щось дуже своє і знайоме і понесу в тюремні ночі на мою постіль, тверду і чисту, в моє злолюднє чекання. Боно дуже м'яке і зворушливе, але з голками, немов іжак, і нікому не дається в руки. Боно потоне в мені без останку і буде довго не озиватися, але потім з нього закам'яніє велика твердість“.

Дивлячись на політичне освідмлення, на політичну активність молоді і студентства в Україніському Визвольному фронті, запитаймо себе, чи дійсно в нашій майбутності ми можемо побачити ту „твердість“.

*Релігія — це стогін істоти, прудушеної на-
сильством; дитя безсердечного світу, дух
бездушної епохи. Це — оном для народу.
Карл Маркс*

*Марксизм — це наспраді релігія, але
в хибному розумінні чого слова. Він спорід-
нений якраз з надничними формами релігій-
ного життя і він настурливо користується
ними у повній згоді з словами Маркса, як
ономом для народу.*

Сімона Вейль

людей, які не діють того, що самі зазначають політично-зовнішню роботу, але ще й критикують ту роботу, яка ведеться! Очевидно, в порівнянні з іншими українськими політичними середовищами, наша зовнішня праця найслабкіша.

Виховання молоді та студентства в ідеологічно-політичному дусі СУМ'ом та ЛУСМ'ом це праця дуже важка, головною, коли немає допомог батьків та матерів тих молодих людей. Ми звикли казати, що молодь і студентство не знають і не розуміють української політичної думки, що вони навіть не ознайомлені з сучасним станом на Рідних Землях, не читають творів нашого найвидатнішого сучасного борця Валентина Мороза і інших борців за волю України. Але треба признати, що і не всі старші читають, знають про ті справи, якими нашіша молодь і студентство повинні цікавитися. Отже всі не приготовані відповідати на запити молоді, не кажучи вже про дискусію з молодію.

„Свобода“, „Америка“, навіть „Шлях Перемогі“ не є альфою і ометою всього знання. Старші, як і молоді, повинні студіювати доктрини політичної філософії західних письменників та аналізувати українські політичні доктрини в перспективі сучасного стану на Україні. Ніхто не застарий, щоб вчитися. Ми є провідне політичне середовище мусимо мати вироблених людей, що заслуговують на таку позицію.

Як еміграційна частина української нації (хоч багато з нас наспраді не є жадними політичними емігрантами) ми маємо подвійне завдання: політично-пропагандианне — популяризувати українську справу серед чужинців і друзів — вести невтомну боротьбу з ворогом, — дошколоюючи себе в галузях дипломатії та містечтва, які також є знаряддям советської пропаганди.

ЛУСМ став на чолі українського діючого студентства і старается охопити якнайбільше студіючої молоді, щоб вона працювала для добра української справи, а в майбутньому стала провідним елементом української політичної спільноти, зокрема в рамках ООЧСУ та ОЖ ОЧСУ. Тільки таким чином можемо забезпечити зріст нашого фронту, а разом з ним взагалі української.

Волод. Савчак

МОСКВА ПЕРЕТРАВЛЮЄ І ЧЕКАЄ

Вдумливі спостерігачі московських діл і аналітики кремлівських плянів на ближчу й далеку мету стверджують з деяким здивуванням, що в останніх кількох роках вітри з верхів'я совімперії віють тихіше, так би мовити, дискретніше. Це ніяк не значить, що ненажерлива Москва не плянує дальших загарбань або стала справді миролюбивою; вона тільки причаїлась, мов гієна, перед скоком, бо в Кремлі усвідомили, що галасливі перехвалки в стилі хрущовського „ми вас угробимо” тільки насторожували майбутні жертви агресії і взагалі західній світ, а цього Кремлеві — на теперішньому етапі розвитку світових подій — не слід робити. Маючи на оці власні проблеми з Китаєм і деякими „сателітами” (наприклад, з Румунією), кремлівські верховоди вирішили, що вони мусять мати „передешку” для того, щоб спокійно перетравити післявоєнні загарбання, як всередині ССРСР (Прибалтика, Західня Україна), так і в країнах т. зв. „народних демократій”, яких в Європі — не рахуючи Альбанії та Югославії — є шість, що їх інтенсивно „інтегрують” не лише мілітарно (т. зв. Варшавський пакт) і економічно (т. зв. Рада Взаємної Допомоги або „Комекон”), але й по лінії апарату шпигунства і терору.

„Мовчазний партнер” детанту

В минулому галасливі перехвалки Кремлю і спроби шантажувати Захід різними погрозами (пригадаймо історії з Берліном) давали часто небажаний для Москви ефект, пригадуючи західнім політикам, що треба бути готовим для відпору евентуальних московських агресій, — дармащо в моментах, коли було доцільно і потрібно такий відпір дати (напр., під час мадярського повстання восени 1956 р., в часі будови берлінського „миру ганьби” чи врешті під час агресії на Чехо-Словаччину в серпні 1968 р.), ці політики не наважувались зробити правильні рішення і задовольнялись паперовими протестами або взагалі мовчали.

Кілька років московська дипломатія наполегливо працює над тим, щоб притягти на всеєвропейську конференцію „миру безпеки і співпраці” майже всі західноєвропейські держави

плюс Канаду і ЗСА і на тій конференції, яка мала б відбутися восени цього року в Гельсінках, добитись легалізації московського стану посідання в Європі. Отже, маючи на оці таку важливу мету, як також власні проблеми з Китаєм, та в переконанні, що час працює на користь большевиків, володарі ССРСР вирішили, що треба їм сидіти тихо і не давати західнім політикам підстав для тривоги, а, навпаки, треба створити атмосферу „розрядки” — відпруження, як в большевицькому жаргоні називають „детант”.

Цим і пояснюється факт, що під час кризи на Кипрі большевики вирішили не підтримувати явно ані греків, ані турків, і в найновіших подіях у Португалії не видно рук Кремлю, дармащо за кулісами советські агенти і п'ятиколонники зусильно працюють над тим, щоб цю найдалі на захід висунену європейську державу обернути в ще одного московського „сателіта”, якщо не в близькому, то в дальшому майбутньому. На таку обережну поведінку Кремлю у відношенні до португальських комуністів впливає чимало те, що комуністичні вожаки Франції та Італії слідкують уважно за подіями в Португалії і витягають з них власні висновки, які можуть бути не до вподоби Кремлеві. Відомо ж, що серед французьких і італійських комуністів діють сильні прокитайські фракції, які знають, що поширювання впливів Москви в Європі не лежить в інтересах китайців і що в Португалії прокитайських комуністів не толерують, а переслідують.

Поки політика „детанту” приносить Москві поважні успіхи (а в цьому вже тепер на Заході майже не мають сумнівів), доти Москві вигідніше обмежуватись до ролі „тихого партнера” і зайвими потягненнями на міжнародній арені не відстрашувати капіталістичних курей, які несуть Кремлеві золоті яйця. Тисячі советських агентів у країнах вільного світу і їхні свідомі чи несвідомі поплентачі постійно і систематично нашіптують в довірливі вуха людей на ключових позиціях коліскову пісеньку про миролюбність Кремлю, про нібито „взаємні” вигоди з торговельних операцій, чи про те, що витрати західніх держав на збросня це „вики-

І. Левадний

ОМЕЛЯН ПУГАЧОВ

(У 200-ліття страти)

З ім'ям Омеляна Пугачова, провідника повстання донського та уральського козацтва, кріпаків і поневолених народів Поволжя та Уралу проти самодержавного деспотизму Росії, проти її втручання у внутрішнє життя неросійських народів і порушення основних прав людини, зв'язана героїчна і трагічна своїми наслідками боротьба цих народів у XVIII столітті.

Було б помилково вважати Пугачова за проводиря лише козацтва та закріпаченого селянства. З початком повстання, до якого прилучились маси „інородців” — башкірів, калмиків, киргизів, татар, козацький провідник очолив визвольний рух над Волгою та на Уралі і струсонув „російську імперію від Сибіру до Москви

нені гроші”, які краще було б зуживати, наприклад, на шкільництво, суспільну опіку і т. п. І люди на Заході, включно з деякими горе-політиками, починають вірити кремлівським нашіптуванням і домагаються обмежування державних витрат на зброння, примикаючи очі на факт, що Москва не перестас зброїтися і Perezброюватись наймодернішою зброєю, не зважаючи на нужду населення ССРСР і державсателітів.

З другого боку Москва як „партнер” в деталях ні разу не виявила бажання встрянути активно і позитивно в розв'язку таких ситуацій як війна в Індо-Китаї, куди постійно пливе зброя, випродукована в совімперії, чи конфлікт на Близькому Сході, де Москва дбає виключно про власні інтереси, а не про замирення між Ізраїлем і арабами.

Бо роля „тихого партнера”, який отримує тільки зиски без потреби діяти активно, оплачується не тільки в „бизнесі”; Кремлеві така роля вигідна також і тому, що дає змогу перечекати, поки зі світу не зійдуть китайський Мао і югославський Тіто і поки ЗСА не залпуться в різного роду аферах доквруги „інвестиґації” Центральної Розвідної Агенції (СіАйЕй) до такої міри, що готові будуть скапітулювати без спротиву.

і від Кубані до Муромських лісів”, як писав дослідник цих подій Пушкін.

Причин для вибуху могутнього гніву поневолених було багато.

Державний переворот 9 липня 1762 року*), що його вчинила Катерина, скинувши з престолу свого чоловіка Петра III і захопивши владу, віддав імперію в руки кліки царедворців, коханців нової володарки. Поваленого Петра ув'язнили і незабаром убили з наказу цариці. В Україні підсилено кріпосницький режим, що давав поміщикам право повновладно поводитися зі своїми селянами і навіть їх мордувати, як це показала справа поміщиці Дарії Салтикової, яка за шість років замучила на смерть 139 своїх кріпаків.

Дбаючи про зміцнення імперії, уряд Катерини заходився знести всілякі національні окремішності і автономію неросійських країн, особливо України, Прибалтики та Фінляндії. Одчайдушна спроба українського старшини Василя Мировича в 1764 році повалити Катерину коштувала йому життя. Слідом за тим 21 грудня 1764 року на Україні скасовано гетьманщину і запроваджено губернії за російським зразком.

Неросійські народи Поволжя, Уралу і Сибіру терпіли страшні утиски. Російські урядовці всіляко їх грабували і обкладали непомірними податками. Скарги покритивджених залишались без уваги. В таких умовах бажання визволитись чимраз більше зростало, бо ці народи ніколи не втрачали свого віками плеканого духа волелюбности. Полковник Євген Коновалець згадував, що, перебуваючи у російському полоні над Волгою, він милувався волелюбним духом надволзьких народів, серед яких жили сподади про минулу визвольну боротьбу, про героя цієї боротьби Степана Разіна.

У січні 1772 року донські козаки зчинили повстання, яке було придушене з нелюдською жорстокістю. Це ще більше озлобило понево-

*) Всі календарні дати в цій статті подані за новим стилем.

лених, спрагнених волі людей. На чолі повстання став донський козак Омелян Пугачов (народжений коло 1742 року в Зимовейській станиці над Доном). Любов до свободи, великий природний розум, відвага і незламна енергія, видатні організаційні здібності, багатий життєвий досвід, добре знання настроїв поневолених народів визначали всі його дії. Оскільки темний, несвідомий нарід вважав за гріх бунтувати проти „законного государя”, Пугачов видав себе за царя Петра III, нібито врятованого від рук убивць. Справді, загадкова смерть Петра III викликала тоді у багатьох людей сумнів, чи він дійсно помер, і населення повірило Пугачову та масово його підтримало.

У вересні 1773 року почалося заворушення серед донських та уральських козаків. Воно було підтримане кріпосними селянами та поневоленими неросійськими народами і відразу набрало широкого розмаху. 28 вересня Пугачов видав свій перший маніфест, наділяючи козаків, калмиків і татар „рікою з верхів'я до гирла, і землею, і травами, і грошовою платнею, і оливом, і хлібним провіантом”.

З учасників повстання створено військо, що поділялось на полки і загони. Ним керувала Військова колегія, яка дбала за формування армії та розв'язувала адміністративно-судові справи. Головою Військової колегії став козак Андрій Вітошнов.

Козаки та їхні союзники з інших народів займали міста, села і селища на Заволжі, встановлювали народню владу на зразок козацького самоврядування зі збереженням традицій і звичаїв місцевої людности.

Вістки про Пугачова рознесли по всьому краю і з наближенням його загонів нарід повставав, розправлявся з поміщиками та представниками місцевої влади і вітав визволителів. 2-го жовтня 1773 року їм піддався Ілецький городок, 8 жовтня — кріпость Татищева, 13 жовтня — Сакмарський городок, де до повстанців приєднався Атанасій Соколов, прозваний Хлопушею, який організував постачання артилерії, спорядження, харчів і грошей. Багато допомагав козак Максим Шигаєв.

Повстанчий рух ширився. Повстали Башкірія і робітники уральських заводів. На чолі башкірів виступив поет Салават Юлаєв і його батько Юлай Азналін. Повстали чуваші, мор-

два, татари. У Москві „чернь чекала на Пугачова”, і, якби він тоді рушив туди, вся Росія була б охоплена повстанням. Але козаки зосередили його увагу на Оренбурзі, залога якого вперто оборонялась. Повстанці обложили місто, щоб голодом змусити оборонців до капітуляції. Розпочата 16 жовтня 1773 року облога затягнулась. Керував нею один із найближчих співпрацівників Пугачова Іван Зарубін, прозваний Чікою, який називав себе графом Чернишовим.

Генерал Василь Кар, якому доручено здушити повстання, об'єднався з генералом Фрейманом, але їх військо було розгромлене повстанськими загонами під командою Андрія Овчинникова. Лише ніч врятувала недобитків від остаточного знищення.

Кар, побачивши силу повстанчого руху, склав із себе командування і заявив, що для перемоги над повстанцями потрібна ціла армія, добра зброя та артилерія. Але все це було забрано на війну, що провадилась між Росією і Туреччиною з 1768 року.

Рух поневолених народів зростав. Повстали народи Приуралля, Уралу, Поволжя — татари, киргизи, марійці.

У січні 1774 року повстанці здобули Челябінськ, Курган і повстання поширилось на Сибір. До Пугачова приєднався військовик Іван Білобородов, який став голсвним отаманом і похідним полковником у козацькому війську.

А тим часом, користаючись із затримки навколо Оренбургу, уряд і новий командувач російських військ для приборкання повстанчя, Олександр Бібіков, підтягли свіжі сили. У березні Хлопуша потрапив до полону і був страчений. 22 березня урядові війська завдали повстанцям поразку коло Татищевої, а 24 березня військо Чіки-Зарубіна було розбите коло Уфи, і сам він опинився в полоні. Після кровопролитної битви 1 квітня біля Сакмарського городка військо Пугачова змушене було відійти в Уральські гори. Максим Шигаєв потрапив до полону. Андрій Вітошков зник безвісти. 3 квітня Оренбург був звільнений від облоги.

Але Бібіков раптом помер і повстання влітку розпалилось знову з великою силою. 17 травня повстанці здобули Магнітну, 19 травня — фортецю Троїцьку. Загони башкірів, татар, казахів поповнювали полки козаків і кріпаків. Серед співробітників Пугачова було багато та-

лановитих провідників з поневолених Росією народів. Крім Салавата Юлаєва, вірним помічником і дорадником Пугачова був башкір Кінзя Асланов, багато допомагав татарин Ідеркей Алметієв, прозваний Ідоркою. З козаків провідну роль поруч Пугачова відігравали Атанасій Перфілієв, Тимофій Падуров, Василь Торнов.

Повстанчий рух охопив увесь Приволзький і Прикамський краї. 22 липня з 20-тисячною армією Пугачов здобув Казань. Там до полону потрапив Іван Білобородов, якого відвезли до Москви і 5 вересня стратили.

У своєму поході на південь повстанці 30 липня здобули місто Цивільськ, 31 липня — Курлиш, 3 серпня — Алатир, 7 серпня — Саранськ, 13 серпня — Пензу, 15 серпня — Петровськ, 17 серпня — Саратов.

Вістки про Пугачова поширились по всій Європі, де розглядали його як знаряддя турецької політики. Вольтер називав його маркізом, і так писав про нього цариці Катерині, викликаючи її гнів.

Катерина вдалася до крайніх заходів. Вона поспішила закінчити війну з Туреччиною і вислала проти Пугачова найвидатнішого російського полководця Олександра Суворова.

Повстанці не в стані були здержати наступу військ петербурзького уряду, який, щоб приборкати народній рух, не шкодував ні коштів, ні життя своїх вояків.

Пугачов був розбитий 4 вересня коло Царицина військом генерала Івана Міхельсона і відступив за Волгу. Там його найближчі товариші Творогов, Федулєєв та інші, сподіваючись здобути ласку від цариці, пішли на зраду: вони арештували Пугачєва 19 вересня і 26 вересня передали його до рук уряду.

Розправа з Пугачовим та учасниками повстання була страхотлива. Хоч Катерина і вдала з себе милостиву, гуманну царицю відповідно до доби освіченого абсолютизму, вона люто, по-звірячому розправилась з повстанцями.

Пугачова привезли 15 листопада до Москви в залізній клітці і два місяці тримали прикованого на ланцюгу, показуючи народові. Але він не втрачав мужности, був „страшний у своєму безсиллі”, як писав Пушкін, і про себе говорив: „Я — вороненя, а ворон ще літає”. Пушкін наводив спогади очевидців, які відзначали,

що відвідувачки Пугачова, „жінки падали неприємно від його вогненного погляду і грізного голосу”.

За вироком суду Омеляна Пугачова і Атанасія Перфілієва засуджено до кари чвертування, Івана Чіку-Зарубіна — до обезголовлення, Максима Шигаєва, Тимотея Падурова і Василя Торкова — на кару горла, 18 інших учасників боротьби — на кару биття батогами і заслання на каторгу. Катерина затвердила вирок 20 січня 1775 року, і наступного дня в Москві на Болотній площі відбулась екекуція, яку Пугачов зустрів з гідністю і спокоєм.

З розгромом повстанчого руху царський уряд мав вільні руки, щоб здійснити свої пляни щодо скасування залишків вільностей неросійських народів, загарбання Криму та розподілу Польщі. Уже того самого 1775 року російське військо, повертаючись через Україну після війни з Туреччиною, знищило Запорізьку Січ. У 1782 році стародавні козацькі установи на Україні заступлено губерніяльними установами, в 1783 році козацькі полки зреорганізовано на російський взірець і в 1785 році запроваджено на Україні кріпацтво. Гетьманська держава Кирила Розумовського стала російською колонією. Тієї самої долі зазнали й інші неросійські народи. В 1783 році Росія прилучила до себе Крим, а в 1795 році на спілку з Австрією та Прусією поділила Польщу.

На Україні пам'ять про Пугачова увічнювали два малюнки Тараса Шевченка з 1842 року. На одному з них Великий Кобзар зобразив драматичну сцену схоплення Пугачова. Він одчайдушно обороняється від трьох напасників, четвертий упав. По підлозі розкидана зброя. Через розчинені двері видно збройну сутичку назовні. Другий малюнок зображує полоненого Пугачова, якого Суворов відправляє з Урalsька до Симбірська. Духово нескореному Пугачову протиставлений карикатурний Суворов.

У недавньому минулому, зі створенням українських оперових театрів, успіхом серед глядачів користувалась опера „Орлиний бунт” А. Пащенко про Пугачова. На сцені виступали історичні постаті — Пугачов, Хлопуша, Чіка-Зарубін, Катерина, Потьомкін. Цю оперу багато разів виставлено 1926 року в Києві і 1927 року в Одесі. Пізніше пересувні оперові театри по-

Михайло Кушнір

ПОВОРОТНИЙ АНАЛЬФАБЕТИЗМ

Уміння читати стало доступним найширшому загалові, і це заслоняє перед нами парадоксальне, новочасне явище, а саме — анальфабетизм читаючих людей.

Протягом останніх кількадесятьох років з'явився особливого роду поворотний анальфабетизм, який не є спричинений забуттям букв. Велетенський відсоток матурантів, магістрів і докторів, після закінчення шкільних і університетських студій, перестає читати книжки, обмежуючись читанням часописів. При цьому присвячують вони на це півгодини денно.

Де на це докази? В цифрах. Щоденна преса друкується в мільйонах примірників, накладки книжок рідко переступають тисячі.

Що це значить? Що лише малий відсоток людей, так званих інтелігентів, цікавляться літературою, філософією, історією, наукою, навіть описами чужих країв. Найбільший успіх мають книжки-репортажі. Але такі книжки є родом часопису, чи радше часописної шпальти, побільшеної до розмірів тому.

Книжки визначних письменників „аналізуються” при каві, в дев'ятох випадках з десяти на основі прочитаних рецензій, вміщених в щоденнику чи тижневику. (Літературні місячники перестають виходити з браку передплатників, не тільки з браку редакторів).

Що це значить? Що мільйони молоді, яка закінчила школи, повертаються до анальфабетизму. Вони читають в часописах „новини”, „події”, читають про „погоду”, „спорт”, „з судової залі”, „детективні оповідання”, „камікси”, розв'язують „кросворди”. Це — плекання анальфабетизму у вигляді читання.

Скільки ж таких поворотних анальфабетів, які глибоко переконані, що по закінченні шкільної науки треба назавжди скінчити з читанням? ..
казували її в Полтаві, Сумах, Херсоні і Чернівці.

Повстанча боротьба під проводом Пугачова була одною з найяскравіших сторінок історії визвольного руху поневолених народів на Сході Європи у XVIII столітті.

танням — зустрічаємо в українських інтелігентських середовищах!

В принагідному гуртку говорили про пам'ятник Лесі Українці в Клівленді. Хтось доказував, що Михайлові Черешньовському, як справжньому мистцеві, пощастило розкрити в нім і показати головну суть Лесі Українки: вічний сенс її полаті і справжнє єство її особовости, як поетки й людини. Хтось другий, покликаючись на погляд Євгена Маланюка, заявив, що Михайло Черешньовський розкрив суть Лесі Українки — олімпійки, Лесі Українки — клясика в доглибнім, а не в історично-літературнім значенні цього слова. Людську подзбу, що була сосудом Духа..

В тій розмові не брав участи інженер з поважним стажем, але, коли м'єні довелося повертатися додому в його товаристві, він сказав: — Знаєте, я не мішався до вашої буфснадної розмови про Черешньовського, бо до мистецтва не маю надто близького відношення, але те, що ви всі говорили про Лесю Українку, це перебільшення! — Як же це? — питаю. — Пане, — сказав інженер, — уже в гімназії лізли мені боком усі ті мавки, п'явки „Ліс своєї пісні” та інші баляндрази, а тепер бачу, що це гістерія старої панни. — А чи ви, пане, не пробували колись, по скінченні інженерних студій, простудіювати твори Лесі Українки? — О, що то — то ні! Скінчилася, Богу дякувати, шкільна неволя! Зрештою, за кого ви мене маєте? Чи ви міркуєте, що я не маю інших турбот, як тільки займатися дурницями? Кажу вам, що з мене досить, і якби чоловік час від часу не мав бріджу і тут і там якоїсь сливовички, то хіба пропав би!

А нещодавно один магістр, відомий суспільний діяч, громив своїх студентів: — Усюди націоналізм збранкрутував, а ви вчепилися його, як реп'ях кожуха! Вже час прозріти і визволитися від цього донцовського дурману! — А чи ви читали твори Донцова, пане магістре? — Не читав і не буду читати. І без цього знаю, чого вони варті! Зрештою, на фашистську пропаганду аморального волонтаризму шкода кожної хвилини!

І чи повірите, що минулого року, коли ми відзначали 250-річчя з дня народження Григорія Сковороди, один доктор запитав мене: — Слухайте, наша преса робить шум довкола Сковороди, бачу, що й ви з ним возитеся, скажіть мені, що він собою являє, чи він щось колись написав?

І чи треба ще більше прикладів поворотного анальфабетизму?

Явище передчасної духової смерті інтелігентів завжди шкідливе для духового росту народу, але воно подвійно загрозливе для українського суспільства в діаспорі, що ставить своїм головним завданням всебічну допомогу Батьківщині.

МИКОЛА КАВКА ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ 10-го ВІДДІЛУ ООЧСУ В ДЕТРОЙТІ

2-го березня ц. р. в приміщенні УНК „Орлик” відбулись Звичайні Річні Загальні Збори 10-го Відділу ООЧСУ в Детройті, Міч. Зборами проводила президія в складі: д-р Антін Шутка — голова, Маріян Заблоцький — заст. голови, Пилип Сотник — секретар.

Звіт з діяльності Відділу за 1974 рік склали: Маріян Заблоцький, як секретар, Микола Ільницький, як фін. секретар та Микола Кавка, як голова. Від Контрольної комісії звітував Антін Кобилянський, а від Товариського Суду Євген Крижанівський.

В звіттовому році Управа Відділу старалась переводити в життя всі постанови своєї централі і на терені своєї діяльності ініціювати, переводити чи включатись у всі ті акції, які назрівали внаслідок мінливої політичної ситуації. Управа весь час була в тісному контакті з Екзекутивою Відділу УККА Південно-Східного Мічигену і разом з ним стояла в авангарді боротьби за права поневоленого українського народу. Членство ООЧСУ широко включилось в акцію оборони нескорених в Україні, яку, на терені Детройту, переведено з рамені УККА. Разом з іншими організаціями Визвольного Фронту Відділ ООЧСУ брав участь в демонстраціях та пікетуванні виступів висланців Москви, т. зв. культобмінників, які хотіли відвернути увагу вільного світу від жорстокої дійсності на Україні. З приємністю треба ствердити, що в цих акціях українська громада вповні солідаризується з позиціями УВФ, хоч зрідка трапляються випадки, коли певні одиниці, пересякнені ворожою пропагандою, виламлюються з суцільного фронту і тим самим, може навіть і не свідомо, допомагають ворогові.

Відділ ООЧСУ втримував живий зв'язок з Комітетом Поневолених Народів і брав активну участь в відзначенні Тижня Поневолених Націй. Заходами Відділу відзначено роковини трагічної смерті Про-

відника ОУН св. п. Степана Бандери та річницю постання УПА.

До найбільш успішних імпрез Відділу належить громадська нарада з участю д-ра Анатолія Бедрія та Анатолія Радигіна, на якій започатковано збірку на „Фундацію Волі”, що була першою більшою такого роду акцією в Америці й Канаді.

Відділ не занедбував і культурно-освітньої діяльності, підтримуючи виступи мистецьких ансамблів з Англії, концерт кол. солістки Київської опери Ганни Колесник, виступ бандуриста-віртуоза Володимира Луцева, виступ театру „Заграда” з Торонта та ансамблю „Верховина”.

Заходами членів Відділу, разом з Управою ОЖ ОЧСУ, переведено два фестивалі та два розвагові фестини, які скріпили фінансову базу Відділу. Завдяки цьому Відділ міг вирівняти всі свої зобов'язання супроти Головної Управи і скласти пожертви на різні акції. З більших пожертв згадати б такі: 500 дол. на Фундацію Волі, 500 дол. на УВУ, 200 дол. на будову пам'ятника Дмитра Донцова та 500 дол. на покриття коштів поїздки чотирьох делегатів Відділу на Конвенцію ГУ ООЧСУ.

Члени ООЧСУ проводили коляду на УВФ не лише в Детройті, а й близьких та дальших околицях стейту Мічиген.

Після звітів присутні брали участь в дискусії, при чому переважаюча більшість дискутантів заявила за тим, щоб Відділ ООЧСУ й надалі активно діяв у системі УККА, а всі свої акції переводив скоординовано разом з іншими організаціями УВФ.

На пропозицію Контрольної комісії Загальні Збори уділили абсолюторію уступаючій Управі.

Від імені Номінаційної комісії ред. Петро Рогатинський запропонував склад нової Управи на 1975 рік. До нової Управи ввійшли: Микола Кавка — голова; Богдан Федорак, Мартин Новаківський — заст. голови; Пилип Сотник — секретар; Микола Ільницький — фінансовий реф.; Володимир Тустанівський — пресовий реф.; Петро Рогатинський — культ.-освітній реф.; Євген Лобас, Теодор Тимочко — імпрезові реф.; Члени Управи — Роман Качмар, Євген Крижанівський, Антін Кобилянський, Володимир Кушнір, Ярослав Тарнавський, Степан Юрків, Маріян Заблоцький, Теодор Токарчук; Контрольна комісія — Антін Шутка, Микола Климишин, Василь Бабій; Товариський суд — Василь Щербій, Дмитро Сулима, Петро Собків, Микола Воскрес.

В. Тустанівський — прес. реф.

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ!
 — ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
 НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

МІЖНАРОДНИЙ РІК ЖІНКИ

Наталка Дарлат

УКРАЇНЬСЬКА МАТИ

*Відбились думи та безсонні ночі
На материнським стомленім чолі.
Дивіться, люди, в її чисті очі
І славте матір на своїй землі!*

(Матері. О. Д.)

Звеличаймо матір України, що від початків існування нашого народу створювала атмосферу родинного дому, де старанно зберігались прадавні традиції й звичаї, де основою була віра в Бога та прив'язання й любов до рідної землі.

Господь призначив нам широкий і багатий простір на межі двох світів: Європи й Азії. Безнастанно котилися на наш край навали кочовиків та хижих сусідів. Тому наша історія позначилася численними оборонними війнами й походами.

Під час неприсугности мужів українська мати мусіла сама дбати про виживлення сім'ї, виховання дітей, а в разі наглого наскоку ворогів приходилося їй зі зброєю в руках обороняти рідну садибу. Через це характеристичними прикметами української матері є не лише любов, ніжність і теплота, але й твердість та мужність. Часте перебирання на свої плечі обов'язків батька поставило її майже нарівні з чоловіком.

В заранні нашої історії на київському престолі сиділа мудра княгиня Ольга. Їй належить високе визначення, бо свого сина Святослава виховала вона так, що став він найславнішим лицарем і воїном нашої землі. Лицарська честь і слава були найвищим ідеалом людства. Тому ім'я князя Святослава було відоме в різних краях, а Русь-Україна золотилася блиском його подвигів. Мудра княгиня Ольга в християнстві вбачала нову, велику силу для зцементу-

вання держави. Сама вона охристілася й намовляла сина зробити те саме. Проте, він відмовився, бо, засліплений у силу й блиск меча, не захотів вглиблюватися в значення хреста. Бажання Ольги сповнив її внук — князь Володимир Великий.

У старовинних козацьких думках, таких чудових і оригінальних — відбилася велика пошана і навіть обожування матері. З них дізнаємося, що у важливих моментах життя, при виїзді на Січ чи в далекий похід, — українська мати благословила сина образом Діви Марії. Не одержати такого благословення, скривдити чи образити рідну неньку вважалося за непростий гріх. В думі про Олексія Поповича розказується, як козацькій „чайці” — суднові гротила загибель серед розбурханих хвиль Чорного моря. Тоді отаман запитав козаків, чи котрий не має на душі тяжкого гріха, через що море хоче їх усіх затопити. Виступив Олексій Попович і признався, що покинув рідну хату без благословення матері й батька. Щоб спокутувати свою провину, він скочив у розбурхані хвилі. Море прийняло жертву й заспокоїлося.

Славне запорізьке лицарство, яке боронило віру, рідний край і християнський світ від бісурменів, називало свою твердиню Січ-Мати, а Великий Луг — Батьком. І саме внаслідок глибокої любові до рідної матері постав культ Божої Матері серед низового козацтва.

Тарас Шевченко в поемі „Іржавець” пише, що коли по зруйнованні Січі частина козаків подалася за Дунай під турецький протекторат, вони взяли зі собою лише образ Матері Божої. Там на чужій землі молилися вони до Неї, благали про поміч і журилися долею України.

*Плакали, — і з ними
Заплакала Матір Божа
Сльозами святими;
Заплакала Милосердна,
Неначе за сином,*

Згодом запорожці вернулися на Україну і чудовий образ поставили в храмі в Іржавці.

*Оттам вона й досі плаче
Та за козаками.*

Гетьман І. Мазепа старався звільнити Україну від Москви. Зі своїми намірами мусів крити́ся перед багатьма козацькими старшинами, що засліплено стояли за Переяславською угодою. Але зрозуміла його мати й піддержувала та заохочувала до боротьби за права України. Ось що пише про це Богдан Лепкий у повісті-трилогії „Гетьман”:

„Гетьман зайшов на часок у монастир віддати свою матір-ігуменю. Він жалівся їй: „Мамо, мамо! Яка важка отся моя булава! Яка вона важка, як хрест!” Стара мати намагалася скріпити його на дусі, благословила й сказала: „Двигай цей хрест, мій сину, двигай, Господь його на тебе вложив, терпи! Нічого нема вічного на світі, може й тій кривді недалекий кінець”.

Після Полтавського бою в церквах із наказу Петра І виклинали Івана Мазепу як „зрадника Московщини”.

На Україні не стало збройної сили для оброну населення від царських посіпак. Колись квітучі й щасливі села опинилися в панщизняній неволі. Прийшлося селянській матері непомітною працею зростати своїх дітей.

Тарас Шевченко звеличував кріпацьку матір за її любов і посвяту для дітей, співчував її горю, коли в неї забирали синів у солдати на довгі роки, а дочок на службу до двірських палат. Згадував Тарас не раз свою матір, яку тяжка праця й нужда передчасно поклали в могилу, а він, маленький, залишився сиротою. В поезії „Сон” пише Шевченко, як українська селянка:

*На панщині пшеницю жала:
Втомилася, не спочивать
Пішла в снопи, пошкандибала
Івана сина годувать.*

Голублячи синка, задрімала, і приснилося їй, що Іван уже не панський, а на власному, веселому полі.

Українська мати співала своїм дітям стародавніх пісень, розказувала про добрих князів, про завзятих запорожців, про їх отаманів і гетьманів. І хоч сама була національно мало або зовсім несвідомою, будила в своїх дітей бажання ці давні, добрі часи привернути.

Ці підсвідомі думки, бажання й мрії підслив, роз’яснив і запалив Тарас Шевченко, і так збереглася українська нація від загибуні.

В поемі „Неофіти” Великий Кобзар висловив надію, що на Україні виросте покоління, яке захопиться ідеями відродження так, як колись неофіти захопились наукою Христа. Тоді матері зрозуміють, що не помилує їхніх синів ніякий цар, ніяка чужа влада, доки не воскресне власна правда. Такий час прийшов і українська правда охопила широкий загаль, оновила душі народу і як вислід цього було створення Соборної Української Держави в Першій світовій війні. Українське жіноцтво організувало комітети для матеріальної і моральної допомоги воякам, для піклування хворими й раненими, для помочі полоненим.

Зрушилася велетенська національна сила, але її придавила жорстока й брутальна сила комуністичної Москви. Розбуджена укр. стихія опинилася в берегах кількох окупантів. Проте, боротьба не вгавала, а вибухла у повстаннях, у рейдах повстанських загонів, а згодом перейшла у підпілля — в УВО, ОУН, СВУ.

Текли сльози по обличчях українських матерів, ятрилися рани в серці по втраті дітей, але їхні душі гартувалися.

Образ матері на землях, окупованих Польщею, відбився в сонеті Богдана Кравцева п. з. „Мати”:

*То син її четвертий рік в неволі,
Вона ж зосталася сама, єдина.
Прийшли до неї добрі друзі сина:
„Матусю, дайте зброю нам, пістолі!”*

Вона виносила зброю зі сховку й плакала. Хлопці заспокоювали її, потішали, що син вернеться з тюрми. Але мати запевняла їх:

*Ні, ні! Облиште! Це я тільки плачу,
Що син . . . мій син не піде нині з вами . . .*

Були тоді тяжкі, тривожні часи для українських матерів Галичини, Волині й Буковини; матерів на Великій Україні.

Під час голоду 1933 року нещасні матері даремне шукали куска хліба для своїх дітей. Вмирили сотками тисяч по селах, на вулицях міст, на шляхах. Москва заплянувала вбити серце української матері й батька, вбити їх дітей. Колись цар Ірод убивав так первородних дітей-немовлят, бо боявся, що котрийсь із них є Месія.

Переживання й муки української матері порівняв поет Юрій Клен до терпінь і болю Божої Матері по розп'ятті сина — Христа. В цій поемі Божа Мати блукає по широких просторах України й шукає свого сина. Усіх зустрічних розпитує:

*„Де мій син, де Христос?“ —
„Та хіба ж Ти не знаєш, —
Роз'ярився корявий дідусь, —
На усіх перехрестях його розп'яли
І умер твій веселий Ісус“.*

Прийшла Друга світова війна, а з нею нові надії на визволення. Постала героїчна УПА для оборони українських земель від окупантів. Командир Степан Хрін у своїх споминах „Крізь сміх заліза” та „Зимою в бункрі” вихваляв лемківських матерів. Вони приймали воїнів УПА, як рідних синів, називали своїми оборонцями й жили надією на їх успіхи. Не раз цілу ніч пекли для них хліб, варили страву, прали й зашивали їх білизну та одягу. Благословили в далекі непевні рейди, втираючи запасками сльози. Не одна ненька топтала босоніж куряві дороги, лісові стежки, щоб передати в ліс якусь важливу вістку чи пересторогу.

Повстанський поет Марко Бослав у поемі „Мати” пише про героїзм матері Катрі, яка, не вагаючись, заступила дорогу комуністичним опрічникам, щоб захистити від них свою дочку — повстанку Лесю.

*Ви по дочку мою? Нізачо є світі
Її нікому я не дам, не дам!
Замало крови нашої це вам?
Ви вбили двох синів моїх, мов квіти!*

Проколена ворожим багнетом у груди, повалилася непритомна Катря на порозі своєї ха-

ти, а дочку Лесю поволікли, бо заскочили її без зброї. Десь за два місяці Катря очунилася і на просьбу дочки передала їй в тюрму отруту, щоб вона нікого не зрадила, а чесно вмерла „за Україну-Матір пресвяту”. За цю передачу Катрю арештували й знищили..

Багато українських матерів за поміч УПА запроторив окупант у тюрми, погнав у далекі сибірські табори, розстріляв на власному подвір'ї.

Поетові Петрові Гетьманцеві десь певно на постой ввижалася мати:

*Ти тепер (якщо тільки тебе Бог зберіг,
Якщо й досі стоїть наша хата),
Ти тепер з льону нитку прядеш край вікна
І так часто в вікно поглядаєш:
Може я появлюся під ним на снігах
Приблукавши з далекого краю.*

Що можемо сказати про українську матір на еміграції? Доля закинула її далеко від рідних берегів, і вона розповідає дітям: „Там по обох боках Дніпра аж до Чорного моря, до гір Карпат, до ріки Дону простягається наша прекрасна земля — Україна”.

В сучасному зматеріалізованому світі треба великих зусиль, щоб запалити серця дітей любов'ю до далекої батьківщини та спрямувати їх на шлях змагань за її визволення. Завдання не легке, але українська мати старається зробити це з поміччю рідної школи, церкви й молодечих організацій.

Куди тяжче матері на батьківщині. Вона старанно мусить приховувати від московсько-комуністичного окупанта свої пляни для збереження української душі своїх дітей. Потайки вчить їх молитви, темною ніччю несе їх христисти.

Значення української матері і вплив її на молоде покоління чітко накреслює Василь Симоненко в поезії „Лебеді материнства”. Колисковими піснями, чудовими казками мати допомагає дитині розкрити найбільшу істину:

*Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.*

Ростуть нові генерації, дозрівають, але все життя залишаються в моральному полоні своїх матерів і своєї вітчизни. Значить не дарма тру-

С. Наумович

ДВА ДОН ЖУАНИ

(Закінчення)

Наша авторка приділяє велику увагу жіночому одягові, проте з чоловічого боку це не Дон Жуан, як у Мольєра, що завважує найменший нелад в одязі Ельвіри, але Командор цікавиться сукнею Донни Анни, вміло добираючи до неї колір перел. Цьому Командорові Леся Українка призначає у своїй драмі більше місця, як усі інші автори разом. І це теж має свою причину. Але може постати питання: чи Дон Жуан у неї мужніший, чи менше рафінований? Ні це, ні те. Він так же добре почував себе у гробівці на цвинтарі, як серед аристократів на балі в Альваресів. Він уміє влучно підібрати свій костюм до мавританської пісні, яку співає для Анни, відчуваючи в ній радше споріднену душу або гідного противника, як тільки „гарну жіночку”. І це якраз дуже відрізняє його від інших Дон Жуанів взагалі, а від Мольєрового зокрема.

Щождо його пристрасти, то вона загамовується й ховається у підсвідомість, коли Анна його відкидає. Але вона вибухне з новою силою тоді, коли Анна, „скуштувавши” смак влади у подружжі з Командором, вимагає від Дон Жуана, — в ім'я любови, — підкоритися її несамовитому бажанню влади. І тут саме починається Дон Жуанова трагедія.

Бо Лесин Дон Жуан — це перш за все козак з усіма добрими й лихими прикметами характеру. Він любить пригоди й безмежну волю понад усе,

дяться українські матері. Василь Симоненко писав:

*„За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата . . .
І якщо впадеш ти на чужому полі
Прийдуть з України верби і тополі,
Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть”.*

Василь Симоненко сполучив матір і вітчизну в один символ, що є рупійською силою людських істот.

Звеличуємо Матір Божу й перед її іконою запалюємо лампади й свічки. Хай горять на її хвалу.

Матері України! В день вашого свята не лопотять українські вільні прапори на нашій Батьківщині, щоб вшанувати ваші заслуги. Тому хай на чужині наші серця запалюються й горять любов'ю й признанням для української матері. Хай горять буйно, хай палають.

Наталка Дерлат

і не проміняв би її ні за що в світі, коли б . . . не залюбився. І саме ця любов, а не тільки виклик мертвому Командорові — його прокляття. І не так за попередні його гріхи, як за зраду незалежності „лицаря волі”. Тому і різна кара — він у Лесі кам'яніє, у Мольєра — западається у пекельний вогонь.

Існують у нас літературознавці, які посувають символічність цієї трагедії до історіософії. Проф. Юрій Бойко, на викладах української літератури в УВУ, порівняв Дон Жуана з вільною, але анархічною Україною, а „страшну” Донну Анну — з московською імперією. Дон Жуан — Україна задля „гарних очей” Анни-Москви і віру в щасливе „спільне життя” посвячує свою волю, свою незалежність і за кару попадає у пекло-неволю . . . Це кара Божа для цілого народу за нерозсудливо запродану власну державність . . .

Та поки дійти до цього політичного висновку, слід ще затриматися при жінках, які оточують Дон Жуана в обох авторів. Відповідниці Мольєрових селянок — Донні Соль — призначила Леся епізодичну роль. Залишаються головні героїні. Це Ельвіра в Мольєра й Анна зі своїм „другим я” у Лесі — Дольорес.

Розглядаючи оте „жіноче питання”, Мішлін Соваж⁸) у своїй книжці „Випадок Дон Жуана” ставить питання: „Чого властиво хоче Ельвіра від Дон Жуана? Зберегти свою честь чи здобути його любов? Чи вона закидає Дон Жуанові нелюбовність, чи невірність? З усього виглядає, що Ельвіра така жінка, яка не могла настільки прив'язати Дон Жуана до себе, щоб оберекти його від Статуї” . . .

Якими справедливими видаються нам ці слова! Однак, в Лесі Українки Донна Анна — ще й як! — уміла прив'язати Дон Жуана, а все ж таки й вона не могла його врятувати. І Анна не така жінка, що „не посміла б”. Адже при кінці 4-ої дії вона виявляє досить відваги і холоднокровності, щоб опанувати ситуацію. Перед трупом свого чоловіка вона не тільки логічно розуміє, але й здатна зааранжувати сцену крадежу дорогоцінностей і кричати „на допомогу!” . . . І в цьому добачаємо ці риси характеру „страшної Анни”, що про них говорив проф. Бойко. А взагалі це зовсім нова постать в оточенні Дон Жуана — справжня постать ХХ віку.

І тому Мольєрову Ельвіру можна радше порівняти з Лесиною Дольорес, як з Анною. Принижена і покинена Ельвіра росте духово в ході п'єси і повертається до монастиря, звідки викрав її Дон Жуан, і здобувається на зворушливе християнське всепрощення. Натомість мстива Донна Соль у Лесі не викликає нашої симпатії, а натяк Дольорес на

її зрадженого чоловіка робить її гідною радше сміху, як милосердя. Чи це український традиціоналізм, який не допускає подружньої зради, чи може ревнивість закоханої Дольорес? Можемо припускати, що одне й друге, але це теж і оте „шосте почуття”, яке завжди приводило Дольорес туди, де треба було рятувати Дон Жуана.

Оця всюдиприсутність Дольорес у його житті й усе те „добро”, яким вона його обсіпає, перетворюють побожну еспанську панянку на українську дівчину повну посвяти і терпеливості у важких умовах життя. Оця материнська опіка, необхідна Дон Жуанові у печері, де Дольорес лікує його рани, починає тяжіти, коли він відзискує ласку і волю — це раз завдяки Дольорес. Легкодушний і невдячний Дон Жуан не може відкинути Дольорес так, як Донну Соль, але він також не може примусити себе її любити. Вона стала для нього наче сестрою або землячкою на чужині, він пов'язаний з нею приязню їхніх батьків, але це й усе.

Драма Дольорес починається тоді, коли вона цим своїм „шостим почуттям” відчуває, що Дон Жуан насправді залиблений у Донну Анну. Усі його попередні „флірти” вона могла легко перенести, знаючи його непостійність, тепер же вона передчуває смертельну небезпеку від цієї жінки, але не може її ніяк відвернути. І це кінець її підсвідомих надій. Безвихідність штовхає її, як і Мольєрову Ельвіру, теж у монастир, тим більше, що виведену для Дон Жуана ласку вона оплатила своїм тілом.

Чи не найбільша протилежність обох п'єс у тому, що Мольєрова всяяна комічними типами і ситуаціями, тоді як драма Лесі взагалі не має гумористичних моментів. Ігор Качуровський пояснює це в „Північному Сяйві” приблизно так: „Леся Українка уникала гумору, побоюючися, щоб її творів не взяли за ті нещасні популярні мелодрами, які єдині дозволяли українцям царські „укази”.

Натомість дуже гостро відчутна в „Камінному господарі” тонка іронія, якою всяяна кожна сцена — то легенка, ледве відчутна, то ідка. Вона завжди викликає сумніви, як у Шекспірових трагедіях: чи герої діють за поштовхами глибоких почувань, чи грають комедію? Чи їхня пристрасть справжня, чи вдавана? Чи Анна любить Дон Жуана, чи тільки грається ним? Чи вона — його кара? Як визначити її інсценізацію крадежу? Чому Дон Жуан такий пасивний наприкінці драми? Чи як не був це справжній Лесин задум змалювати українську інтелігенцію зачаровану, заморожену Москвою, що втратила не тільки всю свою живучість, але навіть здатність самооборони?

Таких питань без відповіді, як їх ставила Леся Українка, можна б знайти ще багато і це саме робить її твір складним, багатозначним і зближеним до Мольєрового. Наші літературні критики, зокрема ж у сторіччя з дня її народження 1972 р., намагалися розв'язати загадку Лесиною Дон Жуана. Здається, що найближче до правди підійшов Р. За-

деснянський⁴⁾, який писав: „Камінний господар” — це один з останніх і найкращих творів, де наша велика поетка ставить найважливіші світоглядні питання. Її Дон Жуан — це оригінальне восіблення анархічної ліберально-соціалістичної молоді кінця XIX і початку XX століть. А Командор — це якраз представник протилежного світу: світу принципів, влади, ієрархії, обов'язку, порядку, великих аспірацій і великого самозаперечення — задля ідеї!”

Ми не маємо відваги ставити крапки над „і” в цій історіософічній тезі. Волимо повернутися ще раз до „жіночого питання”. У своїх листах до Кобиланської Леся признавала свою спорідненість радше з Дольорес, як з Донною Анною. Проте, чи не хотіла вона перестерегти українських жінок, які у XIX сторіччі не вміли піднятися до змагань їхніх братів і чоловіків, до вищих висот і ширших обривів, як рідний дім і подружня любов? У всій історії України жінки у відсутності чоловіків боролися рідні міста і села. Чому ж не могли б вони так само діяти в часі миру, який не є „миром”, але — „Вавилонським полонем”? Чому вони мали б любити своїх чоловіків більше, як Батьківщину? Чому мали б боятися ідей, які відтягали чоловіків від їхнього малого світика? І чому припиняти боротьбу — втечу в монастир?...

У найновішій історії України ми вже на власні очі бачили, як глибоко запали Лесині, здавалося б, незрозумілі натяки у душі українських жінок: під час обидвох останніх воєн вони не тільки збройно боролися пліч-о-пліч з чоловіками, але й тепер, у часі „Вавилонського полону”, складають свою молодість на жертівнику Батьківщини — по тюрмах і концтаборах Сибіру.

1) Ігор Качуровський каже, що першою жінко-драматургом була Росвіта фон Гандерсгайм, несправедливо забута дослідниками літератури. „Покірні правді і красі”, „Північне Сяйво”, вид. Славута, Едмонтон, 1971.

2) Michel Berveiller: „L'Eternel Don Juan”, Hachette, Paris, 1972.

3) „Хронологія життя і творчості Лесі Українки” за ред. Ольги Косач-Кривинюк, УВАН, Нью Йорк, 1970.

4) Nicole Bieche: „Don Juan demythifié?”, Sorbonne, Paris, 1972.

5) Буальо встановив три єдності у драмі: часу, місця і дії.

6) „Dictionnaire des personages”, Laffont-Bompiani, Paris, 1962 (p. 210).

7) Salvador de Madariaga: „Portrait de l'Europe”, Calman-Levy, Paris, 1952.

8) Micheline Sauvage: „Le cas de Don Juan”, ed. Seuil, Paris, 1955.

9) Р. Задеснянський: „Творчість Лесі Українки”, у збірці „Критична думка”, Мюнхен, 1971 (ст. 52-55).

В. Я.

СОВЕТСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА ТА РОЗПАД СССР

Російська експансія на південь утворила ще одного ворога советській Росії — жидівську націю. Російська експансія на південь до Середземного моря була в минулому припинена внаслідок поразки Росії в Кримській війні з Англією, а в другий раз через двадцять років загальним фронтом усіх великих західних держав, включаючи Німеччину. Безпосередньою ціллю цієї експансії було захоплення Константинополя та проток з Чорного моря до Середземного.

Після закінчення Другої світової війни Сталін відновив царську політику експансії на південь, але на цей раз зустрів опір спочатку з боку ЗСА, а потім з боку НАТО. Як було вже зазначено, російська експансія на південь сконцентрувалась біля Суецького каналу. Цю експансію советський уряд почав з економічної та технічної допомоги, а також постачання зброї арабським країнам, зокрема Єгиптові. Ця допомога арабам утворила безпосередню загрозу існуванню Ізраїлю, що був побудований зусиллями цілої жидівської нації, хоч тільки двадцять відсотків її живе в Ізраїлі. Двотисячна історія жидів після зруйнування Єрусалиму римлянами є прикладом того, чого може досягти нація завдяки спадково-національним характеристикам.

За національними характеристиками араби не можуть погодитися на існування Ізраїлю в Палестині. Хоч араби розмовляють однією мовою та ісповідують одну релігію, вони не складають однієї нації і тому не можуть об'єднатись в одній державі. Найбільше, що їх тепер об'єднує, це ненависть до жидів. Низька продуктивність праці арабів є другою причиною їхньої політичної слабости. Тому без зовнішньої допомоги арабські держави Близького Сходу великої небезпеки Ізраїлеві утворити не можуть. Але, коли советський уряд почав допомагати арабським сусідам Ізраїлю не тільки економічно, але й послав військових фахівців для реорганізації їхніх армій, це вже загрожувало існуванню як держави, а також і фізичному знищенню його населення у випадку окупації арабськими військами. Прямою ціллю советського уряду було не знищення Ізраїлю, а здо-

буття контролю над Суецьким каналом, бо у випадку знищення жидівської держави советський уряд втратив би головне джерело впливу на арабські країни.

Не зважаючи на це, така проарабська політика советського уряду зробила його головним ворогом жидівської нації. Це втягнуло його і російську націю в боротьбу із силами, міць яких важко оцінити. З одного боку жиди мають величезний вплив в економіці західноєвропейської та американській, а з другого жиди становлять значну частину вчених Советського Союзу, саме творчих учених в галузі ракетної техніки та нуклеарної зброї.

Дочка Сталіна, Алілуєва, в своїй книжці „Тільки один рік” пише, що багато жидівських учених в повній ізоляції працюють над секретними проєктами Советського Союзу. При чому, якщо вони пишуть наукові праці, то не мають права виставляти свої прізвища як автори цих праць. Ще докладніші відомості про це подає ізраїльська преса. Ізраїльська газета „Наша Країна” з 26-го січня 1972 р. посилається на югославського кореспондента Гариможа Жагора, який пише: „Факти доводять, що більшість вчених в советській стратегічній програмі зазначеної числом I (програма конструювання оборонних та наступальних ракет) є жиди. Серед 200 провідних советських спеціалістів в галузі ракет 130 є жиди”. Цей кореспондент опублікував 10 фотографій советських видатних науковців жидів, що їх прізвища повністю зникли з наукової літератури, хоч вони працюють в советській ракетній промисловості. За період від 1960 р. до 1964 р. 58.6% наукових праць з фізики, опублікованих в Советському Союзі, були написані жидівськими авторами. В галузі математики цей відсоток ще більший. У 1963 р. 87% членів союзу математиків в Москві були жиди”.

Здавалося, що жидівський рух за одержання права емігрувати із советської Росії до Ізраїлю, що почався після шестиденної єгипетсько-ізраїльської війни в 1967 р., приречений був на повний провал. В дійсності жидівська нація прорвала „залізну заслонку”, що її будовав советсь-

кий уряд 50 років. Тепер із ССРСР емігрують до Ізраїлю щорічно біля 30,000 жидів. Жидівська нація довела світовому комунізмові, що національна солідарність сильніша за клясову, тобто біологічні чинники (спадково-національні характеристики) сильніші за економічні. Таким чином жидівська нація з її спадково-національними характеристиками утворила як поза ССРСР, так і всередині його майже нерозв'язну проблему для советського уряду.

З аналізу взаємовідносин Советського Союзу з одного боку і Китаю, Японії, Німеччини та Ізраїлю з другого випливає, що між ними існують протиріччя, що їх не можна розв'язати мирним шляхом. Беручи до уваги спадково-національні характеристики націй цих держав, припущення, що якась нація з них відмовиться від боротьби, просто неможливе. Отже, залишається тільки питання про форму цієї боротьби і про те, коли вона перетвориться з „холодної“ в „гарячу“.

З фактів, що ми їх маємо, найбільш імовірно, що „гаряча“ війна почнеться спершу між Советським Союзом та Китаєм. Ураховуючи всі чинники і особливо спадково-національні характеристики росіян та китайців, можна передбачити, що ця війна триватиме багато років.

Чи буде мати російська нація в цій війні союзників?

Формально всі т. зв. советські сателіти: Східна Німеччина, Польща, Чехо-Словаччина, Мадящина, Румунія, Болгарія є союзниками ССРСР. Але сучасний державний устрій в цих державах був насильно накинений їм советським урядом. Цей устрій не відповідає національним характеристикам таких націй, як німці, поляки, чехи, мадяри, що було доведене збройним спротивом цих націй. Щоб тримати їх у покорі, советський уряд утримує в цих державах численні військові залоги під приводом захисту їх від каліталістичного світу. Навіть комуністичні уряди цих країн не мають ніякого ентузіазму до цього „захисту“. Щождо населення, то воно ставиться з ненавистю до росіян, вважаючи їх азіатською нацією. Тому советський уряд не сподівається від цих „союзників“ великої допомоги в критичній боротьбі. Навпаки, у випадку воєнного конфлікту на советсько-китайських кордонах советський

уряд має плян перекинути військові з'єднання сателітів до азійських кордонів, а „порядок“ в сателітах підтримувати за допомогою советських частин. Таким чином кількість советських військ на західних кордонах ССРСР у випадку такого конфлікту повинна збільшитись. Внаслідок кліматичних умов в східній Азії та національних характеристик китайської нації советсько-китайська війна буде супроводжуватись величезними втратами людського матеріалу. Це напевно не буде військова прогулянка для советських сателітів, як у випадку „нормалізації“ Чехо-Словаччини. Тому дуже ймовірно, що вживання сателітних військових частин в советсько-китайській війні приведе до воєнних конфліктів і на західних кордонах Советського Союзу. Але з другого боку відповідно до природи советського уряду він не може погодитись без примусу вивести свої війська із країн-сателітів навіть в обличчі загрози воєнних конфліктів з їхнього боку!

Потенціална загроза для цілості советської імперії з боку балтійських народів, українців, білорусів, кавказьких народів та Середньої Азії завжди існувала, бо їхні спадково-національні характеристики в більшій або меншій мірі відмінні від російських. Тому, що сучасна провідна верства цих національностей значною мірою втягнена в советський бюрократичний апарат з одного боку, а з другого при наявності стаціонарно розташованих військових з'єднань цих країн, збройні організовані рухи з їхнього боку неможливі, хоч час від часу повідомляють про стихійні заворушення в советських національних республіках. Ситуація може різко змінитись у випадку війни, особливо затяжної. Можна передбачити декілька чинників, що виникнуть під час війни завдяки російським національним характеристикам, які повністю змінять ситуацію в советських національних республіках.

Найбільш відсталою частиною советської економіки є сільське господарство. Відповідно до вчення К. Маркса селянство розглядається як дрібна буржуазія і тому її власність повинна бути націоналізована або колективізована. Колективізація селянства в ССРСР провадилась відповідно до засобів, що відповідають російським національним характеристикам, особливо в советських національних республіках —

частина найпродуктивнішого селянства була фізично знищена, а частина залишила село і почала працювати в промисловості. Це було на початку тридцятих років. Після того почався повільний, але майже безперервний процес масового відходу молоді із сіл до міст. Внаслідок цього пересічний вік колгоспника становить тепер п'ятдесят років. („Форчен”, лютий, 1973 р., Г. Меєр, Чому росіяни роблять закуп в ЗСА).

Те, що советський уряд закуповує у величезній кількості зерно та інші харчові продукти за кордоном, є головним чином наслідок советської політики на протязі більше ніж сорока років. У випадку війни советська сільськогосподарська проблема та зв'язане з нею прохарчування населення може тільки погіршитись, і то в першу чергу в національних республіках. При затяжній війні голодні бунти у національних республіках неминучі. За російськими засобами управління бунти проти влади — найтяжчий злочин, що карається найжорстокіше. Ці карі неминуче приведуть до націоналістичної поляризації населення, що є найсприятливішим ґрунтом для масових повстань націоналістичного характеру. Під час таких заворушень невеличкі націоналістичні політичні організації, що раніше їх було дуже легко ліквідувати за допомогою темної поліції, можуть поширитись до розмірів, що для їх ліквідації будуть потрібні великі військові з'єднання.

Советське адміністративне управління розраховане на повний послух населення. Тому, коли цей послух зменшується, а під час війни він завжди зменшується, советська адміністрація втрачає контроль, і починається хаос. Це трапилося в Советському Союзі під час Другої світової війни. В містах, що були за сотні кілометрів від фронту, за місяць після початку війни почався хаос на транспорті, в торговельних підприємствах і ін.

Ураховуючи всі чинники, що будуть вести до зруйнування державного устрою советської Росії, а також відсутність у російській нації стимулу боротись за життєві інтереси нації в советсько-китайській війні, треба зробити висновок, що ця війна приведе до розпаду советської Росії.

Кінець

АСТОРІЯ ВІДЗНАЧИЛА 25-РІЧЧЯ СМЕРТИ ГЕН. Т. ЧУПРИНКИ

30-го березня ц. р. Юнацтво СУМА Осередку ім. Мих. Сороки святочним апелем започаткувало відзначення 25-річчя з дня геройської смерти сл. п. ген. Тараса Чупринки-Шухевича, Головного Командира УПА. Апель, що його перепроварила юначка Леся Галатин, відбувся у власній домівці в Асторії, а святочне слово виголосив юнак Михайло Галатин. Опісля юнацтво СУМА з прапорами під керівництвом голови Осередку Осипа Галатина та булавного Володимира Явдошина прибуло до Української Католицької Церкви Чесного Христа, де після Служби Божої о. парох Б. Андрейчук, ЧСВВ, відправив Панахиду й виголосив патріотичну проповідь. Співав церковний хор під диригентурою Осипа Дябога, а члени Організації Визвольного Фронту зайняли місце за прапоровосцями.

По обіді відбулася Святочна Академія, яку відкрив голова 35-го Відділу ООЧСУ д-р Володимир Несторчук у вщерть виповненій залі. Голова прочитав уривок із Звернення Воюючої України, підписаного ген. Т. Чупринкою, після чого мгр Лев Кокодинський, товариш Тараса Чупринки з років гімназійних, студентських, підпільних та військового вишколу, виголосив доповідь. Великий Збір УГВР, якого головою Генерального Секретаріату і генеральним секретарем військових справ був Тарас Чупринка, у 1944 р. підвищив його до ранги генерала й доручив йому Головне Командування УПА. Крім того він був Головою Проводу ОУН на Українських Землях. 5-го березня 1950 р. загинув геройською смертю, зайнявши місце поміж Головним Отаманом Симоном Петлюрою, полк. Євгеном Кововальцем, Провідником ОУН Степаном Бандерою в змагу за Самостійну Соборну Українську Державу доби УВО-ОУН-УПА-УГВР. Ворог, вбивши Романа Шухевича-Тура-Лозинського, не вбив самої ідеї, яку на Рідних Землях продовжують тепер Нескорені. Покійному ген. Тарасові Чупринці належить теж концепція творення фронту всіх поневолених народів, тобто АВН, який діє тепер по цілому світі під керівництвом Голови ОУН Ярослава Стецька.

Голова Відділу ОЖ ОЧСУ Марія Несторчук поділилася своїм спомином про родину ген. Т. Чупринки, жінку Наталку та дітей, доню Оксану і сина Юрчика, який поневіряється тепер в советських тюрмах.

Заступник голови Осередку СУМА Іван Вітюк відчитав вірш „Націоналіст”, після чого виступила мандолінова оркестра СУМА в Асторії під керівництвом головної виховниці студентки Галини Климук. Оркестра виконала в'язанку козацьких, стрілецьких й повстанських пісень. Поєму „Повстанці” О. Веретенченка продеклямували збірно юначки й юнаки СУМА.

Академію закінчено відспіванням усіма присутніми українського національного гимну під акомпан'ємент оркестри.

Д-р Ол. Соколюшин

ТЕНДЕНЦІЙНІСТЬ У НАУКОВІЙ ДОПОВІДІ

Так схарактеризував у „Свободі” з 23 квітня д-р Осип Е. Бойчук доповідь, що її виголосив 8 березня в Детройті д-р Орест Субтельний з Гарвардського Центру Українських Студій на тему „Українські дисиденти в історичній перспективі”.

„Доповідач, — пише д-р Бойчук, — проаналізував три покоління українських дисидентів проти російського державного апарату на землях центрально-східньої України в останніх 130-ох роках, а саме групу Шевченка-Костомарова-Куліша в 18-40-их роках, Драгоманова — у 1880-их роках і в решті групу Шумського-Хвильового-Скрипника в 1920-их роках”. Всі вони „базували свою дію і пляни не на вузькій національній платформі, а радше на широких політичних концепціях, з якими зв'язали українську проблему: в першому випадку на слов'янофільстві, в другому — на міжнародньому соціалізмі, а в третьому — на комунізмі у виді СССР”.

„Доповідач, — пише д-р Бойчук, — висловив оптимістичний погляд на майбутнє, базуючи цей оптимізм на історичному досвіді... що кожна імперія скоріше чи пізніше падає”, отже „треба очікувати, що згодом інтереси державної бюрократії у складових частинах советської імперії — провінціях — зійдуться з інтересами місцевого населення цих провінцій і їхня спільна акція доведе до упадку СССР”.

Про дискусію, що відбулася по цій доповіді ми не знаємо, хоч д-р Бойчук пише, що вона задовольнила ту частину слухачів, які — зачаровані назвою Гарвардського Центру — готові аплодувати кожному його представникові.

Проте, дивує крайня наївність д-ра Субтельного, спеціаліста від історії Сходу Європи, який може вірити, що державна бюрократія у советських „провінціях” може перейнятися інтересами підвладного їй населення і в спільній акції з цим населенням приведе до упадку СССР. Невже не знає він, що являє собою ця провінціальна советська бюрократія, з якої вона складається і сторожовим псом чий інтересів вона є?

Чи розуміє д-р Субтельний слово „дисидент”, прикладаючи його до Шевченка, без якого, як слушно стверджує д-р Бойчук, не було б і української революції 1917 року?

Розглянувши три групи „дисидентів”, що діяли на протязі останніх 130 років, д-р Субтельний не згадав Миколи Міхновського, його Братства Тарасівців і його пов'язаня з РУП. Спиняючись на постах Шумського, Хвильового і Скрипника, українських націонал-комуністів, не згадав про Єфремова і Спілку Визволення України. Може він також, як деякі наші внутрішні „дисиденти”, але вже іншого цілеспрямовання, вважає, що СВУ спрепарувало ГПУ?

Д-р Бойчук вважає, що така побудова доповіді „спеціаліста від Східньої Європи” не могла бути

припадковою, що вона — тенденційна, а „тенденційність у науковій доповіді — смертельний гріх”.

Варто було б, щоб д-р Субтельний опублікував у нашій пресі свою доповідь, щоб з нею міг ознайомитися широкий загал..

Л. Д.

„ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАНТКА”

Фейлетон

Різні у нас політичні емігранти. Є такі, і їх, мабуть, найбільше, які лише пильнують свого гніздечка і рідко коли з нього витикають носа; є велике число таких, що хворіють на заник політичного темпераменту, і тому вони постійно пересиджують годинами в барах, щоб там той приспаний чужиною темперамент розбудити; є такі, які, крім „коміксів”, „плейбоїв” та всякої іншої макулятури, нічого не читають і на жадні збірки не дають і зламаною цента; трапляються часто й такі, які вже цвірінкають українсько-англійським суржилом, що його ані не може зрозуміти американець, ані не може розібрати свій, українець; є також такі, які ніколи не передплачували рідної преси, бо вони постійно читають московську й польську; трапляються й такі, які раді б і свою пресу чи книжку прочитати, але жаль їм викидати на них гроші, і тому вони, позичивши очей в цуцика, читають газети, що їх передплачує сусід. Але є й такі, і їх багатенько, що й рідну пресу купують і читають, і на національні цілі дають, і по своєму говорять вдома, і до барів не ходять часто, і беруть активну участь в українських справах.

Варвара Спиридонівна Ширококоротська зачисляється до політичної еміграції. До цієї категорії емігрантів вона має підстави себе зачисляти, бож після закінчення Другої світової війни відмовилась повернутись на „родіну”; під час горезвісної репатріації пережила не один день і не одну нічку з душею в п'ятах; большевиків лаяла при кожній okazji, а на кожну згадку про них аж мінилась на виду з люті, що, здавалось, ось дайте їй в руки чекіста — шкіру злупить з нього. І за голод, за переслідування, за розкуркулювання, за заслання розповідала макабричні речі. Але це було дуже давно, на початку її еміграційного життя, коли ще була молода, недосвідчена, зелена. Згодом пощастило їй дістатись до благословенної землі батька Вашингтона, і тут поволі почалась її еволюція, стала вона вростати корінням у цю благословенну землю, поринати щораз глибше в достатки

та обростати салом. А душа почала забувати усі пережиті під большевиками „гаразди“, почала притуплюватись ненависть до них, що стала поволенки перемінюватись у байдужість. За довгі роки життя в Америці бувала кільканадцять разів на концертах советських ансамблів з України і навіть раз відвідувала Україну. Її, правда, не пустили до рідного села, лише до Кисва привезли сестру і брата на „свіданіє“, алеж показали всяких чуд, дивовиж і „достіженій“. Поволі зродилося в неї переконання, що не все советське таке чорне й погане, як його представляють наші націоналісти. Вона стала великою прихильницею зустрічей і контактів з висланцями советського режиму та непримиренним противником протибольшевицьких демонстрацій і маніфестацій.

На одній з міжнародніх виставок, де українці, жиди, литовці й інші демонстрували проти польського терору, Варвара Спиридонівна мало атаки серця не дістала так страшно переживала ту „образу“. Вона лаяла демонстрантів найгіршими словами, ще й на поліцію бігала, домагаючись, щоб демонстрантів розігнали, а провідників виверштували й посадили до „Іванової хати“. Забула, бідолашна, в гніві, що тут не „соціалістична“, а капіталістична країна і за такі речі в тюрюгу не посадять і в концтабори не поженуть.

Під час одного з бойкотів советського мистецького ансамблю вона бігала, як навіжена, лаяла аранжерів і виконавців бойкоту, а на закінчення концерту, коли якийсь співак співав пісню про виконання обов'язків перед „родіною“, вона й собі демонстративно підтягувала за ним своїм рипучим альтом, біла „апельодисменти“, ще й свиснула раз по-американськи. А після концерту, в унісон прогресистам, повторювала захоплено:

— Як красиво! Як замічательно! А найлучше пройшов номер „Должность родіне“! . .

Недавно пописалась Варвара Спиридонівна, коли група студентів почала публічну голодівку в обороні Валентина Мороза. Побачивши голодуючих, накинулася на них з лайкою:

— А, дурні йолопи! Проти кого ви демонструєте. Проти влади рад? І не вмивались ви до неї! Жовтодзюби зелені, порожні маківки! Кого послухали ви? Розпалювачів ненависти й війни? Увесь світ стоїть за детантом, лише ви, божевільні, за конфронтацію! Фашисти! . . .

Отаких, на жаль, „місисис“ й „містерів“ наплодилось чимало на еміграції. Дивно лише, чому вони й досі сидять тут, а не перемудфуються до „країни найбільшого прогресу і щастя“ — Ессерії.

Панько Незабудько

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

В НЬО ЙОРКУ

Позички особисті і гіпотечні (моргеджі) на низькі відсотки
до сплати в догідних ратах.

Дивіденди від членських оцщадностей

5¼% — \$5.88

якщо не вибираєте чвертьрічної дивіденди.

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
Tel.: (212) 473-7310

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЩАДІТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ
УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО

платить чвертьрічно найвищі відсотки від ощадностей,
а саме: $5\frac{1}{4}\%$ від звичайних щадничих конт,
 $6\frac{1}{4}\%$ до $7\frac{3}{4}\%$ від щадничих сертифікатів
у річному відношенні.

Кожне щадничеkonto захищене Федеральною Урядовою Агенцією F. S. L. I. C. до суми
40,000.00 доларів.

Спілка уділяє позики на купно-домів (мортгеджі), приймає рахунки за газ, електрику, теле-
фон і воду, видає чеки, грошові перекази (моні-ордери) та подорожні чеки.

Користайтеся з вогнетривалих скриньок за низькою оплатою для переховування документів,
чи інших вартісних речей!

Солідна, чесна, скоро і фахова обслуга.

Спілка оплачує кошти поштової пересилки,

ТОМУ ЩАДІТЬ ЧАС!

КОРИСТАЙТЕСЯ З ПОШТОВИХ ПОСЛУГ!

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ!

Години праці:

Понеділок 9 — 3 по полудні

Вівторок 9 — 3 і 6 — 8 ввечері

Середа — закрито

Четвер 9 — 3 по полудні

П'ятниця 11 — 8 ввечері

Субота 9 — 1 по полудні

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

932-36 N. WESTERN AVE.

Tel.: (312) 772 — 4500

CHICAGO, ILL. 60622

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"БУДУЧНІСТЬ"
У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ
ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДО-
МИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО
10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОВЦЯ.
ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДИВІДЕНДИ.

Вкладчички мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти **2,000** дол.

Ощадності захищені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave.
Detroit, Mi. 48210

3011 Caniff
Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ.
СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ
КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ
НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА,
МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчичка чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{2}\%$ дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення
до **2,000** дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703

Tel.: 914-965-8560

ПИШІТЬ ДЕННИКИ!

Д-р Дорсон Лісс, головний психіатр Савт Віч Психіатричного Центру в Нью Йорку, рекомендує кожній людині систематично провадити денник. Писання денників, — каже він, — корисне для психічного здоров'я. Це допомагає не лише поборювати приховану в підсвідомості ворожість супроти інших людей, але й екзаменує почуття перше, як вони спричиняють внутрішній конфлікт.

Найлегший спосіб „складати іспит перед самим собою” — записувати окремі фрагменти зі свого щоденного життя, свої думки і почуття, а пізніше все те підсумовувати і вчитися на власних помилках. Це розкриває авторів денника нові життєві перспективи, дає йому можливість відокремлювати важливе від неважливого.

Любов, ненависть, подразнення супроти ваших близьких і супроти себе самого, — каже д-р Лісс, — є вже достатньою підставою, щоб писати денники, бо все це в них віддзеркалюється, даючи можливість самоконтролі.

Д-р Лісс запевняє, що ведення денника ніколи не породжує у його автора почуття вини. Запам'ятайте, — каже він, — що пишете ви для себе самого і ніхто не змушує вас свого денника будь-кому читати. Це — ваша тасманиця. Денник — це роман, в якому ви виступаєте як головний персонаж. Не вагайтеся записувати у своєму деннику суперечок з вашими друзями та знайомими і майте мужність признатися, що в тім чи іншій випадку ви не мали рації.

Перечитуючи свої денники з різних років, ви маєте нагоду пересвідчитися, які зміни на краще чи на гірше зайшли у вашій духовості, у вашому способі думання і сприйманні життя. В такий спосіб ви зможете розв'язати не одну проблему, яка залишилася б нерозв'язаною, якби ви не писали денника.

„ВІДГОМІН МИНУЛОГО”

„Відгомін минулого” — це фільм про перших українських поселенців у Канаді, виготовлений заходами Осередку Української Культури й Освіти. Продюцент фільму Святослав Новицький.

У фільмі зображені соціальні та економічні обставини, що змусили українців залишити рідну землю і їхати в невідомий світ. У фільмі піонери самі розповідають про свою подорож на кораблях, а потім на поїздах, що везли їх у Західню Канаду, де на них чекала важка праця. У фільмі яскраво зображені хвилини радості з приводу побудови нової хати, весілля тощо. З коментаря (англійською мовою) глядач довідується про важкі воєнні роки, арешти, переслідування.

Фільм змонтований із старих фотографій, розмов з піонерами та фільмових кадрів із сучасного українського життя в Канаді. Це один із кращих, а може й найкращий фільм про українців у Канаді.

Копія фільму коштує \$493.00.

Організації, які бажають придбати фільм, можуть

замовити пробну копію на десять днів і після того зробити остаточне рішення щодо його закупу. За-мовлення слати на адресу:

Ukrainian Cultural and Educational Centre
P. O. Box 722, Winnipeg, Mann. R3C 2K3

ТРОХИ ГУМОРУ

ЩЕ НЕ ТАК ЗЛЕ...

Після того, як повивтікали на Захід найкращі танцюристи і танцюристки лєнінградського балету імени Кірова, Вірменське радіо запитують:

— Як тепер справи в кіровському балеті?

Вірменське радіо відповідає:

— Не так уже й зле: залишилися ще адміністратор і касирка.

ЛАЙДЕТЕКТОР

Старий парубок: — Лайдетектор — чудовий винахід. Чи ти його колинебудь бачив?

Одружений приятель: — Чи бачив я лайдетектор? Таж я одружений!

ВІЯСНЕННЯ ПО-СОВЕТСЬКИ

Шелєпіна, або як називали його у кремлівських колах „залізного Шуріка”, запитав його приятель:

— Скажи, Шуріку, за що з таким тріском усунули тебе з Політбюра ЦК КПСС?

— За те, що допоміг Брежнєву прийти до влади.

ПОЖЕРТВИ НА ПАМ'ЯТНИК

д-ра ДМИТРА ДОНЦОВА

1. „Броди-Лев”, Інк. (Михайло Виноградник)
Нью Йорк \$ 50.00
2. 14-тй Відділ ООЧСУ (Балтимор) 25.00
3. Осередок СУМА ім. полк. Є. Коновальця
(Янгстаун) 25.00
4. Володимир Дитиняк 20.00
5. Володимир Андрух 10.00
6. Василь Грунтовський 10.00
7. Грина Мельник 10.00
8. Ярослав Безушко (Пассейк) 10.00
9. Михайло Микула 10.00
10. М. Хомут 10.00
11. Володимир Жовнірчук 5.00
12. Пан Савчак 5.00

“VISNYK” — “THE HERALD”
Published by Organization for Defence of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.
